

ELŐFIZETES

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-linásból hetente egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, június 20.

Elragadjuk az oroszok
védelmi állásait.

Budapest, június 19. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

A galíciai csata tovább tart. A Wereszyca mentén és attól északra levő összefüggő orosz védelmi állás elleni rohamban a szövetséges csapatok egyik állást a másik után ragadják el. Grodekot és Komarnot elfoglaltuk. Északi fronton a Tanew déli partját az ellenségtől megtisztítottuk és Ulanowot megszállottuk. A felső Dnyesztertől délre a szövetségesek támadása tovább folyik. A Pfianzer-hadsereg keleti csoportja az oroszoknak újabb súlyos támadásait ismét visszaverte.

Olasz hadszíntér:

Az Isonzo arcvonalon és a karinthiai határon olaszok legutóbbi sikertelen veszteségteljes előretörései után nyugalom állott be, melyet csak osztrók és itt-ott ágyutüz szakított meg. Ellenségnek tegnap délután Plawanál megismételt támadását ágyutüzünk osztrákjában elfojtatta. Tiroli határterületen Passa-völgytől keletre levő helyi szorosok ellen támadó olasz osztagokat mindenütt visszavertük. Folgárial és Lavarone fensíkok elleni sikertelen támadásokat ellenség megszüntette. A határterület kevés felszabadított helységeiben olaszok tuzok szedésével és brutálisan erőszakos rendszabályokkal sanyargatják a lakosságot. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Grodek és Komarno az orosz Wereszyca-állás támaszpontjai voltak. Elfoglalásuk azt jelenti, hogy a Wereszyca folyón túl is megvetettük lábunkat. Ulanow galíciai területen, a Tanewnak a San-ba torkolatánál van.)

A Dnyeszter és Stryj mentén
ujra támadjuk az oroszokat.

Berlin, június 19. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Arrastól északra levő arcvonalunk ellen intézett támadások folytatása ellenségre nézve további balsikerrel járt. La Bassée-csatornától északra egy angol előretörést könnyűszerrel visszavertünk. Loretto magaslaton, Neuville mindkét oldalán és Arrastól északkeletre több francia támadás összeomlott. Több előzőleg elvesztett árokrészt megtisztítottunk az ellenségtől. Argonneokban az ellenségnek helyi előretöréseitszuronyharccal visszavertük. A Vauquois melletti harcok nem vezettek eredményre. Lunevilletől északkeletre franciák által megerősített és megszállott Frobezmenil helységein rajtaütöttünk és elfog-

laltuk. Csapatunk valamennyi francia védelmi műnek elpusztítása után állásaikba tértek vissza. Vogézekben Fecht-völgy egyes részein még harcolunk. Hilsenfürsten több mint kétszáz franciát elfogtunk.

Keleti hadszíntér:

Szawle környékén Dawina és Szlawanta szakaszon az orosz előretöréseket visszautasítottuk. Kalwarjától délnyugatra előre haladtunk. Wolkowuna falut rohammal elfoglaltuk.

Délkeleti hadszíntér.

Oroszokat San-tól keletre egészen Zapuscia-Ulanow vonalig és attól keletre a Tanew-Pauszka vonalon tulra vissza vetettük. Ellenség grodeki állását támadjuk. Dnyesztertől délre a Dnyeszter-mocsarak között és a Stryj között még szemben álló oroszokat megtámadtuk és észak felé visszahoztunk. A támadásokat folytatjuk. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Cselszövők harca.

Arad, június 19.

A harchoz gyávák és buták, de annál serényebbek és vakmerőbbek a cselszövényekben. Az alattomoság a hazug ígérgetés, a lelkiismeretler ugratás, a bujtogatás az ő harmezzejük és amit a fegyverek becsületes harcában el nem érhetnek, azt a diplomácia nevével takart ocsmánysággal akarják kiegyenlíteni.

Az egész entente-ra ráillik ez a harcmód. És úgy látszik Olaszországban nem a nyílt háborúhoz kerestek méltó és hasznos szövetségest, hanem a nemzetközi intrikákhoz. A francia Champagnera még nem jutott el az olasz segítség, a Dardanellák felé is félve közelít, de a diplomáciában már szorgosan dolgozik az olasz fekete kéz.

Színjátékokhoz hasonló bonyodalmakra építik a tervüket. Kezdi annak pengetésével, hogy Magyarországot csábítják külön békére — Ausztria és Németország ellen. A külön békével azt érné el Magyarország, hogy érintetlenül hagynák azokban a területi ígéretekben, amelyekkel Romániát és Szerbiát kecsogtetik. Szóval, Magyarország a maga hütlensége árán biztosíthatná magát a fel-daraboltság ellen.

Az olaszok a maguk cinizmusa után könnyen itélhetnek mások lelől. *Wie der Schelm ist...* ha Olaszország hátba támadhatta harminc éves szövetségesét, akkor talán másokat is képesnek tarthatnak ily elvetemültségre. De — ennyire az olaszok is ismerik önmagukat és ismernek bennünket. A bitszegés rekordjában nem fognak követőket találni. A külön béke emlegetése nem is azért történik, mintha abban biznának. És itt következik a bonyodalom új iránya.

A külön béke terve tulajdonképpen Szerbiának és Romániának szól és azokat akarja ugratni. Szerbiát ezzel akarja eltéríteni attól, hogy az olaszok által lefoglalt Albániára vessenek szemet, Romániát pedig ki akarja ugratni a semlegességből. Mindkettőnek azt üzenteti ez által: ha idejében nem mennek Ausztria-Magyarország ellen, akkor Magyarország ki fog békülni az entente-tal és akkor az entente nem ad nekik semmit se abból, amit ma oly bőkezűen ígér Magyarország területéből.

Akármilyen ravaszul van fölélítve ez az intrika, ki van zárva, hogy sikere legyen. Magyarország nem kény-

szernek engedve és nem szorultságból ragaszkodik utolsó csepp véréig a szövetséghez, amelyben emberfeletti erővel és ragyogó diadalokkal küzd, hanem azzal az öntudattal, hogy ezt követelik életérdekei, történelmi hivatása és nemzeti jövője. Amint eddig egy percre se tántorodott el ettől a szövetségtől, a jövőben is megmarad annak erős támasza, kemény harciosa. Területi épségünket nem kell árulással megvédenünk, megvédjük ezt a magunk karjával és fegyverével.

Es nem hihető, hogy a Balkán-államok ennek az ugratásnak alkalmas médiumai lennének. Szerbia már látja, hogy Olaszország kedvéért az entente egy perc alatt hajlandó volt föláldozni mindazt, amivel eddig biztatta. Románia nem vehet komolyan se olyan biztatást, se olyan fenyegetést, amelynek beváltása nem áll az entente-nak hatalmában.

Sokat tudott elérni és rontani a diplomácia, — de a hol a fegyverek vették át a szót, ott véget ért a hatalmuk. A Balkán-államok ígéreték, ugratások és cselvetések helyett tényeket látnak. A tények legujabbja ma: *Grodek és Komarno*. Két város, a melyet a Lemberg felé nyomuló szövetségesek ma meghódítottak és a melylyel megszerezték a Lemberg visszahódításának biztos utját. Ugyanakkor északon József Ferdinánd főherceg, keleten Pffanzer seregei vágnak éket Oroszország testébe, a németek pedig Varsó elővárait bombázzák. Ezek nem mesék és következtetések, hanem döntő bizonyosságai annak, hogy a háboruban ki az erős; az az állam, a melyik a Balkánon jövőjét biztosítani akarja, hasztalan fordul az intrikusokhoz, de segítséget nyer hozzá azokban, a kik tizenegy hónapos harc után, hihetetlen túlerővel szemben is győztesek maradtak és azok is lesznek.

Andrássy Gyula gróf Olaszország szándékairól. Budapestről jelentik: A Magyar Hírlapban Andrássy Gyula gróf cikket ír, amely felemlíti, hogy az entente sajtóban egyre gyakrabban esik szó a magyar különbékeről, amelyet Ausztria és Németország cserbenhagyásával kötnénk. Tény, hogy az olaszok tapogatóznak, hogy Magyarországot rábírák az elszakadásra, vagy arra, hogy nyomást gyakoroljanak egy rossz békekötés érdekében. Olaszország azt igéri, hogy megakadályozza, hogy Magyarország területéből Románia, vagy Szerbia számára területet hasítsanak ki. E terv mögött Salandra és Sonnino állnak. Olaszországnak az a célja, hogy Romániában felkeltse a féltékenységet Magyarország iránt s így beugrassa, hogy az antant mellé csatlakozzék. Románia azonban tudhatja, hogy Magyarország törvényes kötelei összeesnek életérdekeivel.

A Kürtös-aradszentmártoni gazdasági vasút építését az Első Aradszentmártoni Takarékpénztár részvénytársaság tökéletesen előkészítette és ha a háboru közbe nem jön, már az ősszel meg is kezdte volna. — A tervbe vett gazdasági vasút az államvasutak Kürtös állomásából kiindulva, Mácsa községen át Aradszentmártonig fog vezetni. — A munkálatokat mindjárt a béke beállta után megkezdik.

Öt millió a hadisegélyezésekre.

(A Hadsegélyző Hivatal teladatairól.)

*

A háboru jótékonyági intézmények honfölkterében kétségkívül a magyar királyi honv. miniszterium által felállított Hadsegélyző hivatal áll, a mely mindjárt a háboru kirozása után a király parancsára létesült, hogy központi szerve legyen Magyarország területén az önkéntes segélynyújtásnak és irányítója a jótékonyági cselekvéseknek.

Miután a háboru ez alkalmi alakulására rendkívüli köteleességeket hárít, az elengedhetetlen együttműködés érdekében szükséges, hogy a társadalom figyelmét ismételen reá tereljük a Hadsegélyző Hivatalra.

A Hivatal tevékenységi és működési köre főbb vonásaiban az, hogy alapot gyűjt a katonák özvegyei és árvái, valamint a rokkantak részére, segíti a harcúterán küzdő katonákat és eljuttatja hozzájuk az áldozatkész közönség szeretet-adományait, ruhaneműeket oszt ki a rokkantaknak, a katonai özvegyeknek és árváknak és minden téren segítje, gyámolítója a háboru szerencsétleneinek.

A Hivatal által kezelt jótékonyági alapok összege már meghaladta a két milliót, természetbeni gyűjtésének eredménye pedig a három millió koronát.

A direkt gyűjtéseken kívül a Hivatal céljainak szolgálatában állanak: A Magyar Nők Korona Alapja, melyek tagja lehet minden magyar asszony és leány, a ki legalább egy koronát fizet az alap pénztárába. A teljes bevétel, mint a többi gyűjtésektől elkülönülő alap, a katonai özvegyeké és árváké. Az adományok hivatalos emlékszelvények ellenében történnek, a melyek a Hadsegélyző Hivatalnál és vidéken a Hadsegélyző Hölgybizottságoknál szerezhettek be.

A Nemzeti áldozatkészesség szobrának alapzatára és a lovas alak páncéllatára illesztendő bronzlemezek jövedelme felerészben az özvegyeké és árváké, felerészben a rokkant katonáké. Ezt az akciót a Gyors Segély Augusztus Alappal együttesen viszi keresztül a Hadsegélyző Hivatal. E bronzlemezek az adományozó nevével ellátva, két korona minimális áron foglalhatók le.

Az alakulóban lévő Hadsegélyző Szövetségbe beléphet mindenki, aki öt éven keresztül évi egy korona tagsági díj fizetésére vállal kötelezettséget. Ennek a szövetségnek teljes jövedelme felerészben az özvegyeké és árváké, felerészben a rokkantaké. Vidéken a szövetség akcióit tagsági ívvel a tanítószag hazafias áldozatkészességgel intézi.

Családi- és egyéb gyűjtőperselyeket hozott forgalomba a Hivatal; a családi perselyek 40 fillér árban Budapestén. IV., Kossuth Lajos-u. 12. szám alatt, vagy a Hadsegélyző Hivatalnál (Képviselőház) rendelhetők meg. Vidéki megrendelések utóbbi helyre intézendők. A befolyó összegek fele az özvegyeké és árváké, fele pedig a rokkantaké.

Gyűjti a Hivatal a közönség természetbeni szeretetadományait élelmi és élvezeti cikkekben, pénzbeli adományokat a harcúterén lévő és Magyarország területén kiegészülő közös-, honvéd- és népfölkkelő-csapatok részére és az adományokat eljuttatja a harcúterre.

Elfogad és gyűjt minden fajta pótruházatot és felszerelési tárgyakat a harcúterén lévő csapatok részére.

Forgalomba hoz jelvényeket, emlékérmeket, emléklapokat, csataútes levelezőlapokat, egyéb mű-, dísz- és használati tárgyakat, melyek a Hadsegélyző Hivatal jelvény, emlékérmekkel díszítve. Jótékonyági bélyegeket és számló-cédulákat ad ki, üzleti számlákat, levélpapírokat és névjegyeket jótékonyági bélyegzővel lát el. Mindezek jövedelme az özvegy- és árva-alapé. Gyűjt férfiruházati tárgyakat a katonai kötelékből elbocsájtott rokkantak részére. Női- és gyermekruhát a katonák özvegyei és árvái számára. Elfogad készpénzt, arany-, ezüst- és egyéb értéktárgyat, képet, szobrot, stb. az özvegy és árva-alap javára. Azokat a hozzá érkezett élelmi cikkek, amelyek a harcúterre való szállításra nem alkalmasak, értékesíti, s a be-

folyó összeget az özvegy- és árva-alaphoz csatolja.

A közönség forduljon bizalommal és szeretettel minden hadisegélyező ügyben a Hadsegélyző Hivatalhoz, mely a legnagyobb készséggel és díjtalanul ad tanácsot és felvilágosítást. Elintézi a lehetőséghez képest ez irányban minden kívánságot. Felkarolja a háboru szerencsétleneit, segíti a rászorulókat.

Épen a kielégítésre váró igények nagy mérve indokolja, hogy a Hivatal fejlődő alapjai a társadalom állandó jóindulatára és támogatására szorulnak.

A Hadsegélyző Hivatal vezetősége a Képviselőház palotájában van. Átvételi különítménye és nagy raktára Budapestén, Váci-utca 38. szám alatt található és ide címzendők az élelmi- és élvezeti cikkek, ruhaneműek stb. tartalmazó csomagok, ládák. A pénzküldeményeket a Hivatal pénztára (a Képviselőház földszintjén) veszi át. A gyűjtő- és propaganda-osztály (Képviselőház, földszint) az összes jelvényekre és egyéb kiadványokra vonatkozólag szívesen szolgál szóval vagy írásban utbaigazítással. Ugyanitt van a Nemzeti áldozatkészesség szobrának végrehajtóbizottsága is.

EGYESÜLETI ÉLET.

Gyermekvédelem

a háboru esztendejében.

(Az Aradi Fehér Kereszt Egyület közgyűlése.)
Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 19.

Az aradi „Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület” Urbán Iván báró főispán elnöklése alatt szombaton délelőtt fél 11 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését.

Az elnöklő főispán őszinte sajnálattal emlékeztet meg báró Neuman Dánielné elhalálozásáról, az egyesület a veszteség felett, mely a lelkéjének elhalálozása által érte, igaz részvétének adott kifejezést, az elhunyt emlékét jegyzőkönyvileg megörökíteni s erről hozzátartozóit értesíteni rendelte.

Ezután a közgyűlés áttért a napirendre és örvendetesen tudomásul vette Kellner Lajos főtitkár évi jelentését, mely szerint az egyesület dacára a kedvezőtlen viszonyoknak, az előző évvel szemben is jóval nagyobb eredményt mutat fel emberbaráti szeretettől áthatott nemes működésével. Az egyesület működése kiterjedt a csecsemő védelemre, a házasságon kívül született, elhagyott és züllésnek induló gyermekek védelmére, valamint segélyezésekre. A csecsemő védelmet tejkonyhájával s csecsemőrendelő intézetével szolgálta 4688 csecsemő javára, kik részére 73759 üveg tejleveset osztott ki. Az előző évben csak 1250 csecsemőt gondoztak és csak 50475 üveg tejleveset osztottak ki. Az emelkedés fő oka a hadbavonult apák gyermekeinek ellátása. A házasságon kívül született, elhagyott és züllésnek induló 3123 gyermek érdekében működött közre, hogy azoknak most, családot, erkölcsi és anyagi létalapot teremtsen s azokat megóva az elzülléstől, a hazának hasznos polgáraivá válhassanak. 15 éven felüli gyermekek segélyezésére 1340 kor. 22 fillért költött. Az egyesület 1914. évi számadása, mely szerint a bevétel 28519.54 kor., a kiadás 14602.78 kor., maradványa 13916.76 kor. jóváhagyatott, hasonlólag jóváhagyatott az 1915. évi költségelirányzat is, mely szerint a remélhető jövedelem: 14144 kor., a szükséglet pedig: 13744 kor.

A közgyűlés az országos gyermekvédő liga megkeresésére még elhatározta, hogy folyó év augusztus 19. és 20-án gyermeknapokat rendez.

Ezzel a tárgysorozat kimerítettén, a gyűlés Urbán Iván báró elnöklő főispán elnökletével véget ért.

Súlyos veszteségeiket pihenik ki az olaszok.

— Nem sikerülnek Cadorna haditervvel. — Az eddigi offenzíva áldozatal. —

— Távirati tudósítás —

Budapest—Bécs—Róma, június 19.

Az olasz hadsziintéren ugylátszik az olaszok szükségét érzik annak, hogy az utóbbi időben szenvedett súlyos vérvesztéseiket kiheverjék. Tegnap csak jelentéktelen határcsatározások voltak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az Isonzo-hadműveletek biztosítása.

Lugano. Barone ezredes az ismert katonai szakiró így vélekedik az olasz hadviselés első heteiről: Az olasz offenzívának, akár mind a két harctéren (Friaulban és Tirol-Trientben) akár csak az egyikén akar fellépni, mialatt a másik harctéren defenzívára szoritkoznék, szükségszerűen olyan előzetes operációkkal kell bevezetődnie, amelyek úgy Tirol és Trientben mint Cadore-Carniában olyan helyzetet teremtenek, hogy az Isonzo vidék ellen operáló olasz haderők hátban veszélyeztetése lehetetlen legyen. Ezt csak a határon túl levő fontos pontok megszállásával és bizonyos erős csapatrészeknek hátrvédő irányban elhelyezésével lehetett elérni és a haditervnek ezt az első szakaszát kitűnő vezetéssel és mindenekelőtt tüzerességünk jó munkájával keresztül is vittük. Mielőtt azonban az Isonzótól keletre az első döntő harc megkezdődne, még egy második szakaszt a fontos hadműveleteknek kell végrehajtani: Olasz offenzíva az Isonzónál ugyanis csak akkor történhet eredménnyel, ha valamennyi operációs vonalon keresztül történik. Az első operációs vonal a legészakibb, amelyet a Pontebba völgye alkot és a walbonghetoi erőd és a tarvisi megerősített tábor zár el. Délebbre egész hálója az utaknak következik, amelyek közül azonban csak kevés vezet át a hegyeken. Ez a terep az erős olasz csapatok kitejtődésére nem kedvező. Ha azonban a hegyekben megtörhető az ellentállás, akkor a Száva völgyében számbeli fölényünk (?) érvényesülni fog. Ehez azonban először meg kell nyitni az utak említett hálózatát, még pedig energikusan és egyúttal elővigyázattal, hogy ne essünk a németek hibájába, akik a hadjárat kezdetén tulságosan sok emberéletet áldoztak fel. (?) Ezeknek a másodrangú fontosságúnak található vidékeknek megszerzése megkönnyíti küzdelmeinket a határon túl várható nagy ütközetben és az Isonzónál harcoló olasz seregek balszárnyát és hátát védelmezi minden tenyegetés elöl.

Orlái áldozatokkal járt az olasz offenzíva.

Gent. Veronából jelentik, hogy Trentinó annyira meg van erősítve, hogy az előnyomulás teljesen lehetetlennek látszik. Trient valószínű óriás kaszárnya. Az offenzíva igen nagy áldozatokat követel az olaszoktól. A mi-

lanói lapok az eddigi balszárnyakat a rendkívüli osztrák határerődítéseknek tulajdonítják.

Lassu csapatmozdulatok.

Budapest. Hadisajtószállás, június 19. A karintiai harctéren még nem voltak nagyszabású ütközetek. Az olaszok nagyon lassan tolják előre csapataikat frontunk felé, úgy, hogy mostanig csak előrsi csatározások és tüzerességi párbajok folytak. Föltűnő az a biztos nyugalom, amelyben a lakosság a front mögött él. Husz-harminc kilométernyire a front mögött a béke képe tárul elénk; egyetlen ember sem gondol a menekülésre. Azok a hófedte déli hegyek, amelyek a déli határt őrzik, biztosítják a lakosság nyugalmát. Alpesi katonáink boldognak érzik magukat, hogy szeretett hegyvidékükért harcolhatnak.

Működik az olasz cenzura.

Lugano, június 19. Rendkívül érdekes az Avanti egy híre, amely Alessandriából érkezett és amelyet a cenzura erősen megnyirbált. A közlemény egy Alessandriából érkezett fogolytranszportról szól, amely polgárokból, asszonyokból, gyermekekből és katonákból állott. A polgárokat azért tartóztatták le, mert az ellenségnek jeleket adtak. A cenzura kihuzta azokat a részeket, amelyek az elfogatás színhelyéről és az elfogottak számáról tesznek jelentést. Nyilvánvaló azonban, hogy a foglyok az ugynevezett „felszabadított vidékről” származnak.

Az Avanti továbbá egy sebesültekkel és betegekkel zsúfolt vonat megérkezését is jelenti, a cenzura a számadatokat itt is törölte.

Olaszország sokat követelt az ententétől.

Berlin, június 19. A Lokalanzeigernek jelentik Luganóból: A most kibocsátásra kerülő egy milliárd lírás hadikölcsön ténye megerősíti azt a korábbi hírt, hogy a Nizzában folytatott angol — olasz tárgyalások Barrére nagykövet fáradozásai ellenére is, Angolországnek Olaszország részéről „fogadhatatlan feltételei miatt meghiúsultak.

Német tengeralattjárókat kutat az olasz flotta.

Páris, június 18-ikán hivatalosan közzették, hogy a francia és az angol flotta ezennel együttesen fog fellépni a Földközi-tengeren, ami nagyobb mértékben fogja lehetővé tenni, hogy a német tengeralattjáró hajók támaszpontjait felkutassák és tönkretegyék.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkör a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

Aradi megfigyelések.

(Első riportok arról, ami van és ami nincs.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 19.

1. A gyűjtőkocsi hónapok óta csilingel a főváros utcáin és az utóbbi hetekben a vidék minden nagyobb városában föltűnt már. Mi nem tudjuk: kinek a hatáskörébe tartozik az, hogy megfogja a gyűjtőkocsi lovainak gyeplőjét és Aradra is elvezesse azt a nagy zöldkocsit, amelynek tartalmát állítólag kitűnően föl tudja használni a Vörös Kereszt éppen úgy, mint a hadvezetőség. Nem tudjuk: kinek a hibájából nem jöttek még hozzánk a gyűjtőkocsik, de tény, hogy eddig bennünket elkerült ez az üdvös intézkedés. Pedig nálunk is elférne a gyűjtőkocsi, mert Aradon is sok olyan hulladék, lim-lom kerül, aminek már nem vesszük hasznát, de amiért a handling semmit se ad. És mégse értéktelenek ezek az ócskaságok, mert hiszen ha azok volnának, a gyűjtőkocsi másutt nem szedné össze. Gyűjtőkocsi helyett a sintér zöld ekvipázsa rohog végig az utcákon igen sűrűn és oda is betolakodik, ahová nincs joga. Hiába no, ami jó az elkerüli Aradot.

2. Poros levegő terjeszté a tödévészt, — mondják azok a piros táblácskát, amelyek a városháza különböző hivatalaiban virítanak. És mégis szomorúan kell tapasztalunk, hogy a városházán nem törődnek a porral. Ha a vörös betűs figyelmeztetéseket csakugyan komolyan vennék, akkor nem történhetne meg az a felháborító eset, ami a reggeli járó-kelők haragját és bírálatát jogosan kibírvja. Arad legfőbb utvonala minden reggel végig száguld valamely kereken járó „körkefe”, amelynek ugylátszik az a hivatása, hogy az utcát fölsöpörje. Jaj, az isten örizzen ettől az ördögi-malomtól. Amikor ez megjelenik valahol, ott meg kell szünni a beszédnek, a lélekzésnek, az életnek. Ott csak por van, fojtó, tödöt roncsoló por. A város utcáinak söprése ugyanis nem úgy történik, mint másutt. Aradon előbb söpörnek, azután locsolnak. (Ha egyáltalán locsolnak.) Néha látni ugyan egy-egy öntöző kocsit, amely automobilnak képzeli magát és vad gyorsasággal rohan a legkeskenyebb utcán is úgy, hogy a víz előbb jut a járókelő arcára, ruhájára, mint a földre. Amire a kocsi bántó rohoggal ezt szokta felelni:

— Nem baj, legalább azt hiszi, hogy az eső esik.

A parkok söprése is olyan hihetetlen gyakorlatiatlanul történik, amit más városokban igazán nem látni. A sétányokon viz nélkül söpörnek. Aki nem akar port szivni, menjen át a vár sétányba. Ott nem söpörnek, de legalább biztonságban van az ember tödseje. Azt kell hinnünk, hogy a köztisztasági alkalmazottak se az utcára, se a parkokba nem járnak. A hivatalba járnak? Ja igaz, ott nem találunk port, mert a vörös betűs plakátok elűzik onnét.

3. A tízéves találkozó elmaradt ezen a nyáron. Az újságok most nem közlik Schimléder Aladár főkönyvelőnek, vagy Pre Matur Endre vármegyei aljegyzőnek a tízéves találkozására szóló felhívását. Ebben az évben tehát nem fog szégyenkezni Agrórszakadt Mór, aki jelesen érett, hogy jó összeköttetési híján tíz év múlva még mindig csak havi százharminckoronás díjnak a pénzügyminiszterumban, holott az a Csörghe István, aki csak „kegyelemből” érett meg, már főszolgabíró lett. Azért a tízéves találkozók még nem maradtak el egé-

szén. Az érett fiúk azonban most nem Kék Macskához oimzett vendéglőbe adnak randevut, hanem Grodeknél, Csernovicnál és Gradiskánál a Véres Kard cégérű csárdában. A találkozásra való felhívást pedig nem a Schimléderék és Prematurusok, hanem a hadkiegészítő parancsnokságok írják alá.

Csúnyának, ostobának, bántónak és eltorlendőnek tartottuk eddig a tiz éves találkozók divatját. Am azért most azt mondjuk: bár csak megint megjelenének a lapokban a Mórok Aladárók és Endrék felhívásai és bár csak ismét az asztal alá ihatnák egymást a diákemlékektől megittasult vén fiúk...

TÖRVÉNYKEZÉS.

Főnök és alkalmazott.

— Két per az aradi járásbírószágon. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 19.

Éles Simon aradi járásbíró legutóbb két ítéletet hozott egy aradi ítéleri ismert kereskedő ellen, mert az alkalmazottai pert indítottak ellene.

A kereskedő egy aradi szabómestert szabásznak és munkafelügyelőnek alkalmazott. Nemrégén Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi ruhát vásárolt az üzletben és valami javítani való volt azon. A főnök azt mondta a munkafelügyelőnek:

— Vigye el a ruhát fölpróbálás végett a főtisztelendő urnak.

A felügyelő kijelentette, hogy ezt a szolgál munkát nem végzi el.

— Akkor azonnal távozzék — mondta a főnök — ezennel el van bocsátva.

Az alkalmazott eltávozott és a fölmondási idejére járó díjért bepörölte a munkaadót. A főnök a perben azzal védekezett, hogy az alkalmazott megtagadta az engedelmességet, amikor a főrabbihoz nem akarta elvinni a ruhát. A bírő azonban a főnököt marasztalta el, azzal az indoklással, hogy a munkafelügyelő jogosan tagadta meg a ruha hazavitelét, mert ez szolgál munká, erre pedig ő nem kötelezhető.

A másik per a következő:

A főnök az egyik moratórium-rendelet kiadása után ezt a kijelentést tette az alkalmazottai előtt:

— Az üzlet rosszul megy és a kormány ezért megengedte, hogy az alkalmazottak fizetését a főnökök leszállítsák. Holnaptól fogva tehát mindenki csak felét fogja megkapni a fizetésének.

Az összes alkalmazottak megnyugodtak ebben, — egy kivételével. Ez ezt felelte:

— En a mostani fizetésemből se tudok megélni, tehát tiltakozom a fizetésleszállítás ellen.

— Akkor el van bocsátva, — mondta a főnök.

A segéd kilépett, de a fölmondási idő díjért bepörölte a kereskedőt. A járásbíró az alkalmazottnak adott igazat. A főnök megfélemberte az ítéletet és azzal érvelt, hogy a moratórium jogot ad neki a fizetésleszállításra. A törvényszék azonban elutasította a felebbezést.

§ Az első tárgyalás az új törvény szerint. Szegedről jelentik: A június 17-én életbe lépett 1915. évi XIX. törvényekkel az országban először Szegeden alkalmazták pénteken, június 18-án, egy megvesztegetési bűnügy fő-tárgyalásán. A bírák megvárták a délután érkező Budapesti Közlönyt, amely az új törvény alkalmazását ismerteti és kezükbe a hivatalos lappal, jelentek meg délután négy

órákor a fő-tárgyaláson, amelyen Hevessy Kálmán elnökölt. Gyukin Mihály szegedi postás, levélhordó, ennek Ilona nevű leánya és Oluski Miklós gazdálkodók voltak a vádlottak. A Btk. 470. szakaszába ütköző megvesztegetés vétsége volt ellenük a vád, mert 1915. január 30-án egy százkoronás bankjegyet küldtek Reinhardt Péter dr. szegedi népfelkelő segéd-orvosnak, hogy ez a harctéren szerzett sebeitől már felgyógyult Oluski Lázár népfelkelőt könnyebb szolgálatra ossza be és ne küldje újból a harctérre. A leány írta a levelet Oluski Miklós fölszólítására, a levélhordó apa pedig kézbesítette azt az orvosnak, aki nyomban megtette a bűnvádi följelentést. A pénteki fő-tárgyaláson, amelyen öt bírő vett részt a tanácsban, felállott Horváth Jenő dr. királyi ügyész és bejelentette, — hogy mivel a vádindítványnak benyújtása óta új törvény lépett életbe, módosítja a vádat az 1915. évi XIX. t.-c. 11. szakaszába ütköző megvesztegetés büntetése és ilyen címen kéri a vádlottak elítélését. A bíróság úgy ítélte, hogy Oluski Miklóst vétség címen három hónapi fogházra, Gyukin Ilonát dorgálásra ítélte, az apát pedig felmentette. Az ügyész is, a védő is semmisségi panaszt jelentettek be és pedig az új törvény értelmében nem a táblához, hanem a Kuriához.

Olcsó husról

gondoskodik a város.

— Leszállították a husarakat. — Arad tejjel ellátása. — Elővásárlási tilalom a piacon. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 19.

Arad város tanácsának ma délelőtti ülésén egy újabb élelmiszer-mizéria került szóba: a tejkérdés. Lőcs Rzsó gazdasági tanácsnok referált ma arról, hogy a nagykereskedők és termelők, akik Aradot tejjel látják el, az utóbbi időben lényegesen felemelték árukat, amelyek ma már olyan magasságot értek el, mint az országban kevés helyütt. A tanács a helyettes polgármester előterjesztésére úgy határozott, hogy megkeresi a mezőhegyesi állami ménésbirtokot, hogy azt a nagyobb tejmennyiséget, amelyet eddig az Aradi Tejcsarnoknak szállított, adja át a városnak, amely tejkereskedést nyitna. Ha a mezőhegyesi ménésbirtoknak a Tejcsarnokkal kötött szerződése olyan természetű volna, hogy a terv kivitele akadályokba ütközne, úgy a város másutt próbál tejet beszerezni.

A közéletmezési bizottság tegnapi ülésén elfogadta Green Nándor főkapitánynak azt az indítványát, hogy az elővásárlóknak a város tiltsa meg, hogy a piacon reggel hét óra előtt vásároljanak. A tanács ma foglalkozva ezzel az előterjesztéssel, azt magáévá tette azzal a módosítással, hogy az elővásárlók csak reggel nyolc óra után vásárolhatnak. A közéletmezési bizottság kezdeményezésére a tanács a szerdai rendkívüli közgyűlés elé terjeszti azt az indítványt, irjon fel a város a miniszterhez, hogy maximalálja az élőállat árát, mert ez az egyedüli módja a husdrágaság megszüntetésének.

Az árszabályozó bizottság mai ülésének öröndetes eseménye, hogy a husarakat lényegesen olcsóbban szabta meg. A polgármester beszámolt arról, hogy az a bizottság, amely Budapestre utazott, hogy az ottani hetivásáron vásároljon marhákat, hiába fáradt, mert véletlenül asnap, amikor a bizottság Budapesten volt, ott az árak csekélyebb felhajtás követ-

kezében emelkedtek s így vásárolni nem lehetett. Magbízást adott azonban a bizottság egy ottani bizományosnak, hogy nagyobb felhajtásokról sürgönyileg értesítse Arad városát.

A pénteki aradi hetivásáron, mint azt már megírtuk, 16 darab marhát sikerült vásárolni meglehetősen jó áron. Ma végezték a próbavágásokat hat darab különböző minőségű marhát vágva le. A hat marha holt súlya 1009 kilogramm volt, a bőr és faggyu összesen 223 kilogrammot tett ki. A hat marha ára 4864 korona ötven fillér, amiből levonva a bőr és faggyu értéke 488 korona, viszont hozzáadva a költségekért 360 korona az 1009 kilogramm hus tiszta ára 4736 korona 90 fillér, aránylagosan elosztva így

a pecsenyehus árát 5.20 fillérben,

a levesthus árát 4.80 fillérben,

végül a szegyhús árát 4.40 fillérben

állapította meg a bizottság.

— Ily módon — mondotta a polgármester — elértük azt az ármagasságot, ahol más vidéki városokban tartanak a husarak. Azonban nekünk ez nem volt s most sem eszünk. Nekünk nem mérvadók a többi városok, az a célunk, hogy minél olcsóbban adhassuk a húst. Bizonyos, hogy ezek az árak nem is fognak megmaradni, mert a bizottság továbbra sem fogja kimélni a fáradságot, mindenütt érdeklődünk, mindenütt puhatolozunk olcsó élőmarha után s remélem, hogy a közel jövőben már jóval alacsonyabbak lesznek az árak.

Zikó János vezetésével egy másik bizottság ma Lippán is vásárolt 23 darab marhát. Ezekből próbavágást még nem végeztek, de a mészárosok kijelentették, hogy ennek a huszonhárom marhának husa sem lesz drágább, mint a ma megállapított árak, sőt lehet, hogy valamivel olcsóbb lesz.

Az aradi husarak lassan tehát visszatérnek a háborús időkben normálisnak mondható magassághoz, de ma még átlag magasabbak, mint másutt. Temesvárott például a városi mészárszékben a mai naptól kezdve a következő kilogrammonkénti árakat léptette életbe a tanács. Marhabus: vesepcsenyé csont nélkül 4.80 K, vesepcsenyé csonttal 4.40 K, rostélyos, talsár és tehérpcsenyé 4 K, levesthus hátulja 3.40 K, levesthus eleje 3.28 K, gulyáshus 3.12 K, szegy 3 K. Borjubus: combja 3.80 K, vesés, lapocka és kötött 3.60 K, eleje 3.40 K, pörkölt 3.20 K. Sertéshus: karaj 4.40 K, comb és tarja 3.80 K, oldalas 3.60 K, vagdalt hus 4.20 K, szalonna 4.10 K, hárj 4.20 K, zsir 4.60 K, kolbásznema 3.80 K. Báránhus: eleje 2.50 K, hátulja 2.70 K. Juhbus: eleje 2.30 K, hátulja 2.50 K.

VÁROS ÉS MEGYE

Rendkívüli városi közgyűlés. Arad város törvényhatósági bizottságának június hó 23-án d. u. 4 órákor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen tárgyalás alá kerülnek: 1. A tanács előterjesztése a városi tisztviselőknél drágasági pótlék megszavazása iránti kérvénye tárgyában. 2. Koch Dániel, Palma Lajos dr. és Nagy Sándor dr. törvényhatósági bizottsági tagok által a XI. és X. rangosztályba sorozott városi tisztviselők részére fizetéselőleg engedélyezés iránt benyújtott indítványra vonatkozó tanács i javaslat. 3. A tanács előterjesztése a Zimándi-utca és vele szomszédos utcáknak csatornázása ügyében. 4. A tanács előterjesztése az élőállatok árának országos maximalisa tárgyában és az iránt, hogy a gabonamélek emberi élvezetre alkalmas szeszgyártásra és sörkészítésre felhasználhatók ne legyenek. 5. U. a. A városi vízvezetési és autobszolgáltatási alkalmazottainak drágasági pótlék megszavazása iránti kérelme tárgyában.

Grodek és Komarno visszafoglalása.

(Javunkra folyik a harmadik lebergi csata. — A Tanew vidékén átkarolás fenyegeti az oroszokat. — A hadjárat döntő küzdelme.)

Távirati tudósítás.

Budapest—Bécs—Berlin, június 19.

A hadisajtószállásról jelentik: A lebergi nagy döntő csata tovább folyik. A szövetséges seregek mindenütt támadnak. Grodek és Komarno rohammal elfoglaltuk.

Az odesszal tartaléksereg jön Lemberg megmentésére.

Berlin. A hadisajtószállásról jelentik a Vossische Zeitungnak: A szövetséges csapatok Jaroslautól keletre a rawaruskai vasút mentén egyre tért nyernek és veszélyesen tenyegetik az oroszok galiciái jobbszárnyának és Lembergnél álló centrumának összeköttetéseit. Sandomierz Lezajsk és Rudnik közt az oroszok szárnymozdulatokkal igyekeztek fedezni Orosz-Lengyelországba szorult csapataikat. Az itt álló orosz csapatokat dékeletről Jaroslau és Rawaruska között érte a szövetségesek és pedig a XI. Mackensen hadsereg részéről szárnytámadás és ezzel egyidejűleg a József Ferdinánd főherceg vezetése alatt álló IV. osztrák-magyar hadsereg és a volt Dankl-hadsereg részeinek frontális támadása. Ha az oroszok ebből a derékszög alakjában fenyegető átkarolásból ki akarnak menekülni, kénytelenek lesznek a Lublintól délre elterülő orosz hegyvidékre visszavonulni és a Zawichow-Tomaszow vonalon időlni, ami valószínűleg magával hozza a Visztula balpartjának a Pilicától délre Sandomierzig terjedő feladását is. Ha meg is felel a valóságnak, hogy az Oroszszábról felhozott utolsó tartaléksereget, amely részben jó sorkatonákból álló ezredeket is magába foglal, Lublin felől Lemberg megmentésére szánják, akkor is csak késettetheti az ez orosz sakhuzás a végeredményt, de el nem háritja. Mindezekből kitűnik, hogy a négyszázkilométeres galiciái fronton sehol sem sikerült az oroszoknak elszakadni a támadókkal való érintkezéstől, hanem úgy a Böhm-Ermolli vezetése alatt álló második osztrák-magyar hadsereg, amely Grodeken és Lemberg felé fordult, valamint Linsingen déli serege és a nagyon megerősített Pflanzler-Baitin sereg az orosz főerőket a Dnyeszternél is kemény harcra kényszeríti, amely harcok döntők lesznek Kelet-Galicia sorsára.

Feljegyzésre érdemes, hogy az oroszok most, miután friss amerikai municiót kaptak, ismét felvonultatják tüzezségüket, hogy tölénybe levő tüzezségünkkel megbirkózzanak. A legutóbbi időkig egész gyalogezseregeket áldoztak fel az oroszok ágyuk és kevés municiójuk megmentésére és éppen ez okozta azt, hogy az orosz foglyok száma sokszor nagyobb volt egy-egy csata után, mint az elesettek és sebesültek együttvéve. A most várható orosz veszteségénél azonban a hadianyag-veszte-

ségek is olyan nagyok lehetnek, hogy az orosz akció képesség megbénulása után Galiciának stratégiai határig kiűritésével és esetleg Orosz-Lengyelország Visztula-balparti részének feladásával lehet számolni.

Grodek és Lemberg közt javunkra folyik a harc.

Bécs. A sajtóhadisajtószállásról jelentik az éjszaka: A Szieniavától Jarowon keresztül újabb hadállásokba üzött makacsul ellenálló oroszokat Sziklo fürdő dombhatárától elűztük. A helyzet kiaknázása energikusan folyik. Előcsapataink a dombvidéktől északkeletre Magierow tájékán délkeletre Janowhoz közel járnak és miután az itteni tövidéki sikokról vezető országutak Grodek és Lemberg között oszlatkoznak az ottani műutakhoz, az oroszok grodeki védekezése illuzoris annál is inkább, mert Grodektől délre a Vereszycza tulpartjának nagy részét megszállottuk s az ellentámadásokat összeroppantottuk. A végleges orosz visszahúzódás küszöbön áll.

Amsterdam. A Reuter jelenti Pétervárról: A galiciái döntő osatát Grodeknél várják, a hol Böhm-Ermolli nyomul előre. Ez a háboru eddig legnagyobb osatája lesz.

Orosz jelentés a Lubaczowka menti és besszarábiai vereségekről.

Pétervár. A generalissimus vezérkara jelenti: Szawle vidékén nincsen változás, a harcok tovább tartanak. A Narew fronton az ellenség eredménytelenül támadott Myschinetz és Wakh irányában és a nap folyamán több helyi támadást irányított Prasznyszól északra is, de ezeket a támadásokat visszavertük. A németek Galiciában, miután csapataikat olyan új erővel egészítették ki, amelyek ezuttal először állanak frontunkkal szemben, újból felvették az offenzívát Jaroslau vidékén és a Sankeleti partján mindenhol erős tüzezségtől támogatva. Három napi elkeseredett harc után némi területet engedünk át az ellenségnek a Lubaczowka és a Wisznia jobb partján. A Dnyeszternél a Tysmienica balpartján és a Stryj mentén eredményes ellenmüködést intéztünk és itt 29 tisztet, 1200 embert elfogtunk és 7 gépfegyvert zsákmányoltunk. Ugyanezen a napon a németek birtokukba vették az Idaschew hidfőtől délre eső szakaszt és elfoglalták Roguzno helységet. Másnap eredményes ellentámadással Roguznot és Zurawkowot visszafoglaltuk. Nizniow hidfő ellen az ellenség folytatta támadását (azóta el is foglaltuk) és nagy erőket, hatalmas tüzezséget helyezett itt akcióba. A Dnyeszter, a Pruth és Csernovic város között erőinket az orosz birodalom határain tulra vontuk vissza.

Ossowiec ostromát jelenti az orosz vezérkar.

Berlin, június 19. A Wolff-ügynökség jelenti: Az orosz nagyvezérkar június 17-én a következő jelentést adta ki: Azok a támadások, amelyeket a németek az utolsó három napon a Windau folyónál Lackow talu vidéken intéztek, eredménytelenek maradtak. Savle mellett a harc váltakozó sikerekkal tovább tart. Egyes falvak majd az egyik, majd a másik fél kezébe jutottak. A Dubissa mellett tüzezharc van. A középső Nyementől nyugatra az ellenség 14-én és 15-én offenzív kísérleteket tett, de veszteségeket szenvedett.

Tizenötödikére virradó éjszaka az ellenség ismét megkezdte Ossowiec bombázását, az Orzics folyó völgyében 15-re virradó éjjel az ellenség sok üteggel heves tüzezést kezdett Jednorozec falu ellen, amelyre rövid idő alatt vagy tizezer lövedéket dobott. A következő napon az ellenség ismételen támadott állásaink ellen, de csak egyik ezredünknek tökéletesen szétlőtt lövészárkát foglalta el.

Galiciában a Santól keletre növekvő heveséggel folyik a harc. Az ellenség szüntelenül új erőket vet harcba. A Dnyesztertől a Tysmienica-Bisztrica fronton tovább tartanak a harcok Zidacovtól délre Bereznica-Krolewskánál ötszáz németet elfogtunk, négy ágyut és hat gépfegyvert zsákmányoltunk.

Az orosz erők szétvágása.

Berlin, június 19. A B. Z. am Mittag hasábjain Schreibershofen őrnagy kifejti, hogy az oroszoknak Tarnogradba való visszaverésével rendkívül nagy sikert értünk el, miután a harctérnek ezen a részén első ízben vetettük vissza az oroszokat az ő területükre. Igen jelentős lépés ez azért, mert ez által az orosz arcvonal áttörése teljes és lehetetlenné van téve az oroszoknak, hogy valami más ponton új összefüggő arcvonalat alkossanak. Miközben ugyanis a szövetségesek itt koncentrált csapatteit északi irányban Tarnogradon át folytatják előnyomulásukat, az alatt Mackensen hadserege kelet felé tört előre, az oroszokat ennél fogva két ellenkező irányban szoritjuk vissza. Az így szétvágott hadseregcsoportokat az oroszok csak egy messze hátrább fekvő területen csoportosíthatják, a minek azonban természetes következménye Galiciának és Lengyelországnak feladása.

Készen a Lembergbe utazásra.

Bécs, június 19. A krakói Nova Reforma szerint a lebergi hatóságok mindazon tisztviselőit, kik jelenleg Alsó-Ausztriában, Felső-Ausztriában, Csehországban, Morvaországban és Sziléziában tartózkodnak, utasították, hogy adandó esetre álljanak készen a Lembergbe való utazásra. A vasutak már Jaroslauig közlekednek. A Przemyslbe vezető vasut nemsokára üzemképes lesz.

Oroszország nem bírja tovább a háborút.

Amsterdam. A Morningpost írja: Oroszország belviszonyai egyre fenyegetőbbek. A Rjecs szerint Oroszország nem akar még egy téli háborút s általában a békeóhaj. A löszerkészletek elfogytak, a további háboruszkodás forradalmat idézhet elő. Moszkvában, Bialisztokban forradalmi mozgalmak vannak.

Orosz panaszok az entente ellen.

Bukarest, június 19. Az Indépendance Roumaine, a román kormány francia nyelvű felhivatalosa, az orosz határra küldte munkatársát, aki ott több vezérkari tiszttel folytatott beszélgetést. Az egyik főbb vezérkari tisztt, amint ezt a haditudósító az Indépendance Roumaine június 16-iki reggeli számában közli, a következőket jelentette ki.

— Szövetségeseink a világháború minden terhét Oroszországra hárítják, úgy az anyagi, mint az erkölcsi terheket. Amíg a francia-angol csapatok néhány lövészárkokért küzdenek, addig Oroszország százezreivel áldozza fel emberait és nagy területet mennek pusztulásnak. Páris szeptemberben a német inváziótól csak az orosz határ akciója mentette meg. Egyáltalában az entente-ért mi küzdünk.

Az Indépendance Roumaine rendkívül érdekes tudósítását június 17-iki számában közli az orosz Ruszkoje Szlovo is, amely a cikk élén nagy betűkkel jelzi: A sajtócenzúra engedélyével.

Forradalom a háború ellen.

Berlin. A Berliner Tageblatt jelenti Stockholmból: A moszkvai háborúellenes zavargások kárát háromszázötven millió rubelre becsülik.

Svéd tilalom az oroszországi szállításokra.

Chiasso. A Temps jelenti: Svédország megtiltotta azon áruknak Oroszországba való szállítását, melyek a svéd kiviteli tilalomnak aláesnek. Sasszanov kijelentette, hogy ezt az intézkedést rendkívül tájlatja, mert Svédország megtámadására Oroszország soha sem gondolt.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Attak.** (Moziszkécs az Urániában.) Minden várakozást felülmúló siker koronázta a színház tegnapi bemutatóját, melyen Adorján Lászlónak kiváló moziszkécsese, az Attak került színre. Adorján a szüzsével, Kondor Ernő pedig a zenével igazán kitűnőt alkotott ebben a darabban. A tárgy a nagy háború, teleszöveve harctéri eseményekkel, szerelmi idillekkel és mulattató jelenetekkel, melyeket részben a film perget le előttünk, részben pedig kitűnő színészek, remek művészi játékkal játszanak el nekünk. Varsóban kezdődik a történet, a hol kozák tisztek mulatnak, de jön a mozgósítási parancs, indulnak a harctérre. Egy kozákkapitány élményei és egy magyar huszárkapitány lovagias szerelme, párhuzamosan vonulnak el előttünk, kellemes, változatos egymásutánban a filmen és élőszóval. Az előadás a kitűnő színészek játéka alaposan kihasználta a tárgy remek voltát, ötletes, fordulatos, művészi alakítást produkáltak mindnyájan, főleg Déry Alfréd, ki mint magyar Psylander már európai hírnévre tett szert. 5

* **Kéz és láb nélküli ember az Apollóban.** Az emberiség őszinte részvétét bírják azok a szerencsétlen katonák, akik testük épségét veszítették el hazánk dicső védelmében. A technika csodálatosan tökéletes vívmányának és az orvosi tudománynak kell enyhülést nyújtani ezeknek a szenvedő embereknek, akiknek elvesztett lábukat s karjukat érzékenyen működő művégtagokkal pótolják. Hogy milyen tökéletes vívmányokat ért el ezen a téren az orvosi tudományal párosult technika, azt hétfőn bemutatja az Apolló-színház. Eredeti mozifilmekben látunk egy csonka katonát, aki művégtagjaival lépcsőkön jár, kerékpározik, eszik s sakkozik. Az érdekes kép iránt mindenki kíváncsisággal lehet. 3

* **Nagy háborús dráma az Apollóban.** (A katonabecsület.) Vasárnap nagyszabású háborús drámát mutat be az Apolló-színház. A katonabecsület a címe ennek a grandiózus darabnak, amelynek cselekménye a mai háborús napokban játszódik le. A háborúnak tenséges hangulata ömlik végig a meseszövevény, amely a vértől ázott csatatérre vezet. A nagyszabású háborús kép értékét emeli, hogy a szerepek nagyrészt a legkiválóbb magyar színészek játéka. 8

Csáky Gyula gróf milliók erdőbérlete.

(Bonyodalmak egy erdővétel körül. — A miskolci törvényszék és a budapesti rendőrség afférja.)

Távírtat tudósítás.

Miskolc, június 19.

Röviden már megírtuk, hogy a Csáky grófi család egyik tagjának kárára milliók csalást követtek el, amelyben a budapesti rendőrség nyomoz. A család részletei a következők: A budapesti államrendőrség kiküldöttje három hét óta immár másodízben tartózkodnak Miskolcon, hogy itt egy nagyszabású bűnyűben nyomozzanak. Az igen széles mederben folyó vizsgálatnak az a feljelentés az alapja, melyet ifjabb Csáky Gyula gróf földbirtokos tett egy miskolci nagykereskedő ellen, aki egy hét év előtt kötött szerződésében állítólag negyedmillió koronával károsította meg. Az ifjú gróf 1905-ben tízmillió koronát érő birtokokat örökölt. Csáky László gróf hagyta rá szikszói, vadászti, szepesmegyei és szendrői birtokait, az ifjú grófnak azonban özvegy gróf Csáky Lászlóné haláláig nem volt haszonélvezeti joga. Amikor azután a birtok reászállt, a gróf már tekintélyes összeggel terhelte meg a dominiumot s különösen a hollandi banktól vett fel nagy kölcsönt, amelyet bekebeleztek a birtokra.

1907. év végén Csáky Gyula gróf korlátlan joggal rendelkezhetett dominiumai felett s ekkor kezdte meg az ingatlanok hasznosítását. 1908. május 5-én egy miskolci tekintélyes nagykereskedő és vállalkozó kötött szerződést a gróffal, az 1350 holdas szendrői erdő kihasználására.

A szerződés értelmében a vállalkozónak jogában volt a szendrői erdő rész bizonyos fát feldolgoztatni, az erdőt kitermelni, a megállapított méretszerinti fákat kivágni, bánya, donga- és tűzfát termelni s mindezen fennmükre a szerződés külön-külön egységeket állapított meg. A szerződés a legrészletesebben intézkedett a birtokos és a vállalkozó jogai iránt s egyik pontja, mely a szerződés be nem tartását tartalmazta, erre az esetre megállapította a kötbérek nagyságát is. Így a grófnak minden egyes szerződéshezog tényért ötven ezer koronát kellett volna fizetnie, míg a vállalkozóra, ha csak egyetlen fát dönt ki jogtalanul, esetről-esetre ötven-ötven koronában szabták meg a vinkulumot.

A vállalkozó a szerződés megkötése után 220.000 korona előleget adott Csáky Gyula grófnak, a per tárgyát képező feljelentés szerint azonban nem számolt el az erdő kihasználásáról. A gróf bűnvádi feljelentésében azzal vádolja a vállalkozót, hogy a szerződést nem tartotta be, különböző visszaéléseket követett el s nemcsak hatalmas összeggel károsította meg, hanem manipulációval jogtalan hasznot is szerzett magának. A feljelentést támogató iratok szerint olyan kezelést vitt véghez, hogy az erdő teljesen elértéktelenedett, a gróf pedig minden haszontól elesett.

Csáky Gyula gróf birtokait 1912-ben elárveresték, a szendrői erdőt is, amelynek haszonélvezetére a vállalkozó javára közel háromszáz ezer korona volt bekebelezve. Ezért a követelésért a gróf tőzsdéper folytatott, később azonban bűnvádi utra terelte a szerződést. Rosszhiszeműséget látott a vállalkozó eljárásában, sőt az erdőhasznosítási ügyben közvetítő szereppel hirt egyénakat is súlyos váddal

illette. A gróf, a feljelentés szerint, csaknem potom árban bocsátotta kitermelésre a szendrői erdőt, míg mások szerint az erdőre már akkor is akadt vevő. Ifjabb Csáky Gyula gróf csalást látott a dologban és azt bizonyítani kívánta azokkal a különböző bekebelezésekkel, amelyeket a miskolci vállalkozó a gróf ingatlanaira fogatosított.

A bűnvádi feljelentés alapján a budapesti királyi ügyészség család büntette címén elrendelte a nyomozást, amelyet az államrendőrség részéről Bartha Gyula dr. rendőrfogalmazó teljesített. A fogalmazó május végén Miskolcra utazott, az érdekelteket ott hallgatta ki és ezek eredményeként Rázsó Imre dr. vizsgálatbíró házkutatást rendelt el a vállalkozó terhére és az ügyvel kapcsolatos iratok lefoglalására nézve is végzést hozott. E végzés ellen a gyanúsított felfolyamodással élt, a miskolci királyi büntető törvényszék vádtanácsa pedig Lehotzky Sándor kuriai bíró elnöklésével úgy határozott, hogy a vizsgálóbírói végzés hatályon kívül helyeztessék, a lefoglalt iratok pedig a gyanúsítottnak visszaadassanak.

A vádtanács ezt a végzést azzal okolta meg, hogy az ügy magánjogi természetű, büntetelmény hiányában pedig az eljárást bebiztosítani rendeli. Ennek a végzésnek a végrehajtásával Tyrnauer Márk dr. vizsgálóbíró bizták meg időközben s itt, a lefoglalt iratok kiadására vonatkozóan bíró és rendőrtisztviselő között szokatlan és helyenkint szenvedelmény jogi vitákra került a sor.

Amikor a rendőrtisztviselő látta, hogy Miskolcon az ügyészség és Rázsó vizsgálóbíró intézkedéseivel homlokegyenest ellenkező végzést hoztak, Budapestre utazott s itt Boda Dezso dr. főkapitánynak tett jelentést, egyben pedig a főügyészséget is értesítette a miskolci bíróság intézkedéséről.

A múlt héten a budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírája, Takáts Aurél dr. újból végzést hozott s ebben helytelenítve a miskolci vádtanács ügyészét, ismét elrendelte a házkutatást és az iratok lefoglalását, a főkapitány pedig a belügyminiszter felhatalmazása alapján nyílt rendelettel ismét csak Bartha Gyula dr. fogalmazót küldötte ki, melléje osztva Thuránszky Lucian és Tóth József detektiveket, Bartha két nap óta folytatta munkáját Miskolcon, a megvádolt vállalkozó irodájában lefoglalta az iratokat, azonban igen valószínű, hogy a terhelt a vizsgálóbíró újabb végzése ellen is felfolyamodással fog élni.

A bonyolult bűnyű koránt sincs befejezve és előreláthatóan még a jövő hét folyamán is Miskolcon nyomoznak majd a budapesti rendőrség kiküldöttjei. A bűnyű, amely a törvényszék és a rendőrség közt ellentéteket támasztott, egyik lap ekkor folytán a jogász-közönséget is foglalkoztatja. Ez a cikk a többi közt azt mondja: Az ügy elbírálására hivatott közegek földadatukat nem teljesítették kellő szigorúsággal s a terhelttel való barátkozás következtében megnehezítik az amúgy is bonyolult ügy tisztázását.

E vádra vonatkozóan Lehotzky Sándor kuriai bíró, a miskolci törvényszék elnöke, a következőket mondotta:

— Valótlan az, amit a bíróság tagjairól a cikk állít. A vádtanács tagjait szigorú tárgyilagosság vezette az ügy elbírálásánál, jogi alapon tettük ezt, minden más tekintet nélkül. Egyébként a törvényszék tagjai nem fogják elmulasztani a megtorló lépések elmulasztását.

Hasonlóképpen nyilatkozott Tyrnauer Márk dr. vizsgálóbíró is.

Az olaszok csábitják Romániát az entente-hoz.

— Russzofil türelmetlenség. — A Balkán-államok tervei. —

Társulat-tudósítás.

Bukarest, június 19.

Olasz részről egyre fokozódik a nyomás, hogy Romániát az entente részére csábitsák, de a román vezetőkörök azonban nem akarják a semleges álláspontot feladni, hanem csak Románia érdekeire vannak tekintettel. Itteni telfogás szerint az a körülmény, hogy Olaszország csatlakozott az entente-hoz, Románia rizikóját nem csökkentette, az oroszok galíciai veresége pedig világosan dokumentálta a központi hatalmak erejét és fölényét. Nagy-Románia álma ma is él, de a megfizetett agitáció ellenére sem lehetett az országban háborus hangulatot előidézni, miután a kormány is szilárdan ragaszkodik az óvatos politikához és nem hajlandó arra, hogy a központi hatalmakkal szakítson. Tekintettel arra, hogy a magyar kormány a magyarországi románokkal előzékeny magatartást tanusít, másrészt pedig Oroszország ígéretei nem reálisak, e pillanatban semmi ok sincs arra, hogy Románia magatartásán változtasson, sőt a semlegesség politikája célszerűségben és szükségességben egyre gyarapszik.

ján kövessen. És ezt majd meg fogjuk látni.

Szerb-olasz egyezkedés Albánia felől.

Lugano. A római szerb követ kijelentette, hogy Szerbia Albánia megszállását Elbasszánra és Tiranára korlátozta. A monarchia elleni offenzívára nem gondolhattak, míg jobbzárnyuk veszélyeztetve volt.

Milanó, június 19. Egy római lapjelentés szerint Olaszország és a hármasszövetség között történt megállapodásban formális meg egyezés van az Adriára vonatkozólag. E meg egyezés egyik pontja Szerbiának biztosít egy adriai kikötőt.

Bulgária semlegessége szilárd.

Szófia, június 19. A bolgár közvéleménynek majd minden rétege egyértelműen abban a meggyőződésben van, hogy a bolgár kormány legutóbb közölt válasza, az entente felhívásának elutasítását jelenti. Az ellenzéki sajtó, még az oroszbarát lapok is, helyeslik a kormány magatartását. A tárgyalások Törökországgal még mindig folyamatban vannak.

Venizelosz újra hatalomra tör.

Athén. Venizelosz a kamara összehívását s a kormány átadását követeli. Ez azonban nem fog bekövetkezni, mert a király betegsége akadályul szolgál.

Páris, június 19. A francia sajtó, amely a görög választások eredményét Gunaris bukásának tekintik, nagy örömmel köszönti Venizelosz remélt visszatérését. A Temps jelentése szerint Venizelosz kijelentette volna, hogy akkor is átveszi a kormányt, ha a kamarában csak egyetlen szónyi többsége is van.

A délszláv emigránsok szervezete.

Genf, június 19. Az albán probléma, amely kemény éket vert a négyes szövetség és a Balkán-államok közé, nemcsak a hivatalos diplomatakat foglalkoztatja. Egész sor felelőtlen délszláv politikus is nagy agitációt fejt ki, hogy Itália balkáni aspirációit megszorítsa s ezek munkáját Szerbia hivatalos külügyi képviselői egyre növekedő aggodalommal és féltékenységgel nézik.

Az olasz hadüzenet után „Jugoszlávanski odber“ címen délszláv vezető bizottság alakult, a mely Genfből és Rómából Londonba tette át székhelyét. E bizottság vezetésében valamennyi délszláv emigráns helyet foglal; célja és rendeltetése, hogy angol pénzen olyan délszláv propagandát fejtsen ki, amely az entente érdekeit szolgálja. E bizottsággal akarják sakkban tartani a szerb kormányt.

A bizottság elnöke a dalmata Trumbics Antal dr., vezetői többek között Hinkovics volt horvát képviselő, Marjanovics Milán, Zágrábból kitoloncolt újságíró, Potocnyák Ferenc. Pupin Mihály newyorki tanár, Stojanovics és Vasziljevics Boszniából menekült szerb politikusok, Supilo Ferenc stb. Mindezek most kizáróan politikai agitációval foglalkoznak s a hivatalos szerb politikusokat különösen az kedvetleníti el, hogy úgy a cár, mint Delcassé és Izvolski is több ízben tárgyalt a bizottság egy-egy tagjával.

A Breslau harca orosz torpedóhajókkal.

(Makaos küzdelmek a Dardanella fronton.)

Távírat-tudósítás.

Pétervár—Konstantinápoly, június 19.

Az orosz távirati ügynökség jelenti: Orosz torpedónaszádok a Fekete tengerben megtámadták a Breslau (most Midii) cirkálót. Az orosz hajók sértetlenek maradtak, a Breslaut érték lövések.

Odessza. Két orosz torpedó utban a Boszporusz felé találkozott a Breslaival, amely őket fényesörövel megvilágította. A torpedónaszádok ágyutüzzel védekeztek, a tüzérségi párbaj során a Breslaut lövések érték, mire nyugat felé eltávozott. Az orosz torpedónaszádok egy tisztet és hat embert vesztek.

Az ariburnui harcok.

Konstantinápoly, június 19. A főhadiszállás jelenti: A Dardanella arevonalon június 15-én délután balszárnyunk tüzérsége tüzeléssel egy ellenséges aeroplánt, mely Ariburnunál állásainkat átrepülte, lelőtt. A repülő jármű az ellenséges lövészárkok mögött esett le. Tegnap Ariburnunál és Sedil-Bahnál semmi jelentős esemény nem történt. A tengerszorosnál levő parti ütegeink Sedil-Bahnál bombázták az ellenséges állást, valamint ellenségnek egyik szállító oszlopát. Többi arevonalon semmi jelentős sem történt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Konstantinápoly, június 19. A főhadiszállás jelenti: A Dardanella arevonalon tüzérségünk június tizenhatodikán Ariburnu mellett elpusztította ellenségnek gépfegyver állásait és több fontos megfigyelő helyét. Egy ellenséges ágyut használhatatlanná tettünk. Egyik ezredünk jobbzárnyon elvette az ellenség lövészárkának egy részét és elfoglalta azt. Tegnap Ariburnu vidékén és Sedil-Bahn mellett gyöngén tüzelt egymásra tüzérség és gyalogság, de jelentősebb esemény nem történt. Június tizennegyediké óta ellenség lövtetőgépeket használ. Többi hadszíntéren nem történt jelentős esemény. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lövészárkok harc a Dardanelláknál.

Rotterdam, június 19. A Reuter-ügynökség a dardanellai harcokról a következő jelentést adta ki: Gallipoli-félszigeten a hadjárat lövészárkok-harcokká fejlődött ki. Június negyedik győzelmünk (?) megmutatta a törököknek, hogy mit jelent a mi támadásunk. Mindössze huszonnégy órára volt szükségünk, hogy egy lövészárkot elfoglaljunk. A június 10-ről 11-re virradó éjszaka két angol ezred támadást intézett egy török lövészárkok ellen, a melyet az ellenfél, bár kézibombát használt, csak komoly ütközetek árán tudott megtartani. Másnap azután ez az árok is birtokunkba jutott. Később egy török ellentámadás hajógyűjünk keresztüze alatt meghiusult. Helyzetünk kedvező, azonban előhaladásunk a nehéz terep miatt nagyon lassú.

Bukarest. A Viitorul ezeket írja:

Ez a kisebbség, (a Nationale Actiunea) olyan ügy szolgálatába szegődött, a mely nem áll összhangban az ország igazi érdekeivel. Azok, a kik a zavarosban akarnak halászni, nem támaszkodhatnak a hazafias szellemtől áthatott nyilvánosság érzelmeire és támogatására. A tiszteletes nyilvánosságnak semmi dolga sincs azokkal, a kik magukat teli torokkal a háboru híveinek ordítják ki.

— Nagyon komikusnak tetszik nekünk — írja tovább a Viitorul — hogy ők ennek dacára a nép nevében beszélnek, mikor mi épen a Nationale Actiuneáról szerzett tapasztalatainkból tudjuk, hogy a nagy néptömeg egyáltalában nem gondol arra, hogy valakit, akárki legyen is az, a kalandorpolitika veszedelmes ut-

Piros élet . . . fehér álmom . . .

*

A finom kristály poharak összeverődnek. A azasan villogó kék-barna szemek egy pillanatra a habzó, gyöngyöző pezsgőbe mélyednek.

A fecskefarku pincérek közben teli palackokat hordanak a hűtőbe. És a pezsgő ismét folyik pazarul!!

Az X garnizon tisztikara mulat. Huzatják a cigánnyal vadul; eszeveszetteen tombolnak hozzá. „Huzd te kutya Marci, hisz holnap ilyenkor már ugy sem nekünk huzod! Holnap ilyenkor pezsgő helyett vérben fürdünk!! Tust rá Marci! Huzd, ameddig csak bírod!!“

Azután fáradtan intenek a cigánynak. „Elég volt!“ És vágyakozón néznek a bizonytalan semmiségbe . . .

Hadffy Gyula a kis szőke leányarcu hadnagy feláll és nagy ügyel-bajjal kikészülődik a pezsgős-üvegekből rakott barrikádok közül. Lassan, elgondolkozva odaballag a sarokban álldogáló kopott, ócska zongorához. Vékony izmos ujjai végigfutnak a sárga billentyűkön és felnyög a jó öreg zongora fájón, először halkán bugva, azután erősen sikongva. — És a kis Gyula hadnagy alt csengő hangon dudolja hozzá:

Vihar a levelet ide-oda fulla,
Szegény katonának szomorú a sorsa:
Ma még piros élet, holnap fehér álmom,
Ne sajnáld a csókos gyönyörű virágom.

Az asztalnál mulatozó tiszték között az első ütemekre hirtelen, mintegy varázslásra halálos csend lett. Azután egyenként odasompolyognak a kis Gyula hadnagy köré és hallgatják a dalt némán, áhitattal. És átkarolva egymást, összeölelkezve ismétlik könyezve a nóta végakkordjait:

„Ma még piros élet, holnap fehér álmom!“

Páldyék palotájából vidám zongora zsongását kapja szárnyra a játszi szellő. Páldy Margit rózsás ujjacskáit csalják ki a mahagoni zongorából a vidámabbnál vidámabb dalokat. Kacsó szammal kéri a mellette ülő kis szőkefürtös, leányos arcu hadnagyot, hogy mosolyogjon már ő is. És még egy frissebb, csintalanabb nótába kezd.

Pedig de nehezére esik neki ez a tetetés, ez a vigság. Összeszorul a saive, ahogy ránéz volt vőlegényére, Hadffy Gyulára.

Hát bizony szomorú látványt is nyújt szegény kis Gyula hadnagy. Ugy ül ott a nagy piás fotelban bémán, fölébbal (a másikat elvitte egy gonosz arapnell) mint egy megtört, sebzett szarvas. És csak néz-néz nagy buzavirágkék szemével elmerengve Margitra. Elvonult ismét lelki szemei előtt a megérkezése. Hogy ő mily kitörő örömmel szellett (már ahogy fölébbal és a mankó segítségével tudott) Margit felé és az mily idegenül, szinte ridegen üdvözölte őt; és mily visszatetsző volt a tetetése, hogy örül a megérkezésnek. Egy mély sóhaj hagyta el keskeny, szabályos ajkát és így szólt:

— Hagyja a vig dalokat Margit! Nem tud engem már semmi felvidítani. Az én ajkamra nem jön többet mosolygás. Hisz maga már megszűnt engem szeretni! Csak szánni tud már!

Margit felelni akar, de Gyula fáradtan int kezével:

— Hagyja! Mondtam, csak szánakozik rajtam! Miért is menekültem meg én egyedül. Miért is jöttem vissza. Miért nem maradtam én is ott az elesett hős bajtársaim között. Miért is nem halhattam meg azon boldogító hitben, hogy a maga szerelme még enyém!! Most még egy utolsó kérésem lenne magához. Engedje meg, hogy utoljára, bucsuzóul egy dalt játsszak.

Közelebb huzta a fotelt a zongorához és vékony izmos ujjai újra végigfutnak a hófehér elefantsont billentyűkön . . . és felzokog a nóta újra, fájón, halk zokogással, mint akkor . . . régen . . .

— Ma még piros élet, holnap fehér álmom!

*

Hadffy Gyula temetése a legegyszerűbben ment végbe. Csak egynéhány katonatiszt bandukolt lehaj-

tott fővel, az egyszerű, fekete fakoporsó után. No meg Marcel cigány. Így kívánta azt a megboldogult. És felzokog az ócska ütött-kopott hegedű, a sir nyitott szájánál, fájdalmasan, tompán bugva. Mintha a kis szőkefürtös, leányos arcu hadnagy lelke zokogna a rezgő hurokban!!

— Ma még piros élet, holnap fehér álmom!

F. D.

Második flottatámadásunk

az olasz partok ellen.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, június 19.

A flottaparancsnokság közli: Junius 17. és 18. án több cirkáló és torpedó egységünk az olasz partokat a monarchia határától a Fanoig végigcirkálta és a katonai jelentőségű pontokra tüzelést irányított. A Tagliamento torkolatánál megrongálták a szemaforállomást, a Metauro torkolata fölött, valamint Rimininél a vasuti hidakat vették eredménnyel ágyutüz alá, végül az Arzila folyónál egy olasz gőzöst súlyesztettek el. A gőzös legénységét torpedónaszádaink megmentették. Az olasz partok mentén megjelent hajóegységeink valamenynyien sértetlenül tértek vissza állomáshelyükre.

A monarchia flottájának ez már a második eredményes raidje az olasz partok ellen. Először, mint ismeretes, nyomban a hadizenetetkövető hajnalban Velencétől Barlettáig látogatták meg különböző hajóegységeink a hitszegő ország adriai partjait és ez a támadás Ancona és Rimini katonai pontjaiok bombázásával, számos vasuti hid és szemaforállomás elpusztításával, valamint a Turbine olasz torpedózúzó elszülyesztésével ért véget. Az olaszok igyekeztek azzal mentgetni magukat, hogy ez a támadás meglepetés-szerűen történt, flottájukat még nem volt idejük a liguri és tiréni tenger-ről az Adriára áthozni. Együttal nagy garral kihirdették, hogy az Isonzó torkolatától Albániáig blokád alatt állónak tekintik a partvidéket.

Hogy az olasz blokádnak mennyi az értéke, azt legjobban megmutatja flottánk mostani második sikeres raidje. Ezuttal az olasz partokra irányuló cirkáló ut nem terjedt olyan távol délre mint első alkalommal, mert a legszélső határt Fano és az ettől néhány kilométerrel délebbre fekvő Metauro-torkolat alkották.

Fano a Pesare e Urbino tartomány kikötőváros, mintegy tizenkét kilométerre Pesarótól, a Metauro torkolata közelében, a vasut mellett. Mintegy tízezer lakosa van. A városkának pompás festményekkel díszített templomai a nevezetességei. Kikötője nem nagy jelentőségű. Fano Sinigaglia és Pesare közt fekszik az Adria partján.

A Metauro, melynek vasuti hidját pusztították el hajóágyuink, négy kilométerre Fanótól délre ömlik az Adriába. A hadtörténelemben nem ismeretlen hely: Hasdrubal pun vezért a Metauro mellett verték meg két évezred előtt a rómaiak.

Az Arzila egészen jelentéktelen kis folyócska közép-Olaszországban és a gőzös, amelyet hajóink elszülyesztettek, nyilván a folyó torkolatában akart menekülést keresni felbukkanó torpedóhajóink elől.

Rimini, ezt a nagyjelentőségű adriai kikötővárost és fürdőhelyet már pünkösdi „kírándulásuk“ alkalmával felkeresték hadihajóink és így a rimini olaszoknak nem volt ujság, amikor a monarchia hajóágyui megszólaltak. Rimini mellett a katonai fontosságú vasuti vonal hidját már első itt létük idején szétrombolták tengerész-tüzéreink néhány jól irányzott gránáttal, de az olaszok igyekeztek helyreállítani a rongálást. Most az újabb támadással ismét megrongáltuk a hidat és megzavartuk a közlekedést.

Legnagyobb hatása az olaszokra azonban kétségtelenül a Tagliamento-torkolatánál tett hadihajó-látogatásnak lesz. A Tagliamento Venencia tartomány legfontosabb folyója és a velencei öbölbe ömlik körülbelül az isztriai félszigeten fekvő Piranoval egy magasságban. Az a vidék tehát, a hol a Tagliamento torkolata van és a hol most a szemaforállomást hadihajóink szétlőtték, közvetlen közelébe esik a partvidék, az Isonzó-mellék déli szakaszán operáló olasz csapatok „Hinterland“-jának.

Arról, hogy a cirkáló-utban mely hajóink vettek részt, nem szól a hivatalos jelentés.

Aknamezők a Kárpátokban. Ungvárról jelentik: Molnár kormánybiztos Ung vármegye alispánjához a következő átiratot intézte:

— Főhivom alispán urat, intézkedjék haladéktalanul az iránt, hogy az alája rendelt hatóságok és közegek a lakosságot figyelmeztessék, hogy azon területeken, ahol az ellenség időzött, aknamezők, robbantószerkek és lövedékek hagytak vissza. Szigoruan tiltsák meg ezen aknamezőkre lépni, vagy a robbantószerkekhez és lövedékekhez nyulni, mert ezek érintése életveszélyes. Aki ilyet talál, köteles azt a legközelebbi katonai vagy csendőri parancsnokságnak rögtön bejelenteni. Továbbá figyelmeztendő a lakosság, hogy köteles akár az ellenség, akár saját csapatunktól visszahagyott katonai felszereléseket, fegyvert, municiót stb. a legközelebbi katonai vagy csendőrségi parancsnokságnak, ezen hiányában pedig a községi előlárósnak rögtön beszolgáltatni.

H I R E K.

Hadviselés kétezer méter magasban.

(Aradi tartalékos levele az olasz harc-térről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 19.

Mióta az olasz háború kitört, mindenki érdeklődéssel vár egy pár epizódot, hogy mit is csinálnak katonáink Tirol és Karinthia határszélein. Mindenki kíváncsi, hogy milyen is az az olasz katona. Talán épen ezért érdekesnek és közlésre érdemesnek találjuk a lentebb közölt levelet, a melyet egy fiatal aradi tartalékos írt haza az olasz határról. A levél bár rövid, de közvetlen, megkapó és hangulatos képet nyújt azokról az érzelmekről, a melyeket már a helyzet ujdonsága is kelt katonáink lelkében s ezeket egy pár érdekes apróságban adja tudtunkra.

A levél így hangzik:

VI./6. vasárnap déli tél 12 órakor.

Hála az Istennek, még mindig élek, sőt mondhatom, kitűnően élek. Már negyedik napja gyurjuk a talját mintegy 2000 méter magasban, hó és felhő között. El sem képzelhető, hogy ezek az alföldi magyar, javakorbéli emberek, a kik csak a kalendáriumból ismerik a havasokat, mily bámulatos ügyességgel kuszának fel ezeket a szédítő sziklákat. Van persze mulatság, ha valamelyik megosusszik a tősgyökere magyar káromkodások özönével gurul 30-40 métert.

Ivóvíz, illetve hó van bőven. A kulacsokat teledugdossuk hóval s kirakjuk a napra olvadni. Egy másik szomszédos magyar még rá is ül, hogy hamarabb olvadjon.

A mi az olaszokat illeti, ők bizony nem sokat nyomnak a latban. Nincs semmi tekintélyük. Hogy is lenne tekintélye egy makaróni lovagnak azok előtt, a kik szibériai lövészekkel állottak szemben nem is egyszer! Mindamelllett a makaróniak sokat lőnek, kitűnően lőnek, csak ritkán — találnak. Van egy kedvencünk, egy kis hegyi ágyú, a melyik minden lövés után akkorákat ugrik, hogy gyönyörűség nézni. Ha a taljánok sokat lár-másznak, a kis „kedvenc” odaszól nekik egy zokszót s csend van órákig. Muszka recept szerint kezeljük őket. Mihelyt egy feltűnik, azonnal sortűzet kap 10-15 fegyverből. Jelenleg is nagy csend van, csak egy-egy tarack dörren meg a távoli völgyekben, a mely csak emeli a vasárnap ünnepi hangulatát.

— **Hegedüs Ede alezredes szolgálati beosztása.** Jelentettük néhány héttel ezelőtt, hogy Hegedüs Ede alezredes, aradi katonai állomásparancsnok a harcra való beosztását kérelmezte a hadügyminisztertől. Mint értesülünk, az Aradon általános rokonszenvenek örvendő föltiszt egyelőre még nem távozik el körünkből; kérvényét most intézte el a hadügyminiszter s leiratában azt közli, hogy Hegedüs Edére Aradon szüksége van a hadvezetőségnek, tehát egyelőre mint *térparancsnok* Aradon kell maradnia. Katonai állomás- (helyőrségi) parancsnokká a legfelsőbb fórum Resch Ferenc vezérőrnagyot nevezte ki, aki tudvalevőleg a háború kitörésekor is ugyanezt a fontos pozíciót töltötte be.

— **Az angol kormányválság.** Amsterdamból jelentik: Angliában újabb kormányválság készült. Néhány miniszter távozik, míg Lloyd George vezető szerepet kap.

— **Áthelyezett vezérkari főnök.** Szegedről jelentik: A szegedi honvédkerület vezérkari főnökét, olysói *Gabányi János* őrnagyot — aki a háború elején az Aradon tartózkodott Plank népfelkelő dandár parancsnokának segéd-tisztje volt századosi rangban — áthelyezték Szegedről Pozsonyba. Az őrnagy távozása alkalmából a következő levelet intézte *Somogyi Szilveszter* dr. polgármesterhez:

Nagyságos polgármester ur! Sajnálattal közlöm Nagyságoddal, hogy mint a honvédkerületnek vezérkari főnöke, Pozsonyba áthelyeztetvén, Szegedről holnap eltávoztam. Rövid itt tartózkodásomat úgy tekintem, mint katonai szolgálatomnak egyik legkedvesebb időszakát. Fájó szívvel veszek búcsút Szegedtől, ahol a hadsereg és a polgárság egészen össze van forrva egymással. E szép szabad királyi város minden polgára arra törekszik állandóan, hogy enyhítse a háború által sújtottak helyzetét s mindenki a legnagyobb lelkesedéssel és a legmelegebb érdeklődéssel figyeli a harcra eseményeit. Példát vehet erről az egész monarchia lakossága s ha e példát követi, győzelmünk biztosítva lesz, mert annak kivívásában nemcsak dicsőséges hadsereg, hanem a polgári lakosság is hathatósan közreműködik. Fogadja Nagyságod legőszintébb nagyra-becsülésem őszinte nyilvánítását. Kíváloan tisztelő híve: olysói *Gabányi János*, őrnagy, a vezérkarhoz beosztva.

A szimpatikus katona távozását széles körökben őszintén sajnálják.

— **A katonai felmentési folyamodványok bélyegmentések.** A pénzügyi, kereskedelmi és honvédelmi minisztériumban mostanig megletelezték azokat a katonai felmentési kérvényeket és mellékletüket, amelyeket a folyamodó nem bélyegezett fel. A kereskedelmi és iparkamarák emiatt felírtak a pénzügyminiszterhez, aki ma arról értesítette az aradi kamarát, hogy meghagyta a pénzügyi hatóságoknak, hogy haladéktalanul intézkedjenek aziránt, hogy a fent említett beadványok és segédíratok leletozése mellőztessék, illetve, hogy ezeknek bélyeghiánya miatt netán már felvett leletek alapján a kir. adóhivatalok bélyegilletékeket ne irjanak elő. Utasította végül az igazgatóságokat, hogy ily beadványok és segédíratok bélyeghiánya miatt előírt illetékek ellen benyújtott jogorvoslat esetén az illeték töröltessék.

— **A Novara parancsnokának kitüntetése.** A király a vaskorona-rend 3. osztályát a hadi-ékitménnyel adományozta az ellenséggel szemben vitéz és eredményes magatartása elismeréséül: nagybányai *Horthy Miklós* sorhajókapitánynak a Novara cirkáló Aradon ismert és népszerű parancsnokának; továbbá az ellenséggel szemben vitéz és eredményes flottilla vezetése elismeréséül: Seitz Henrik sorhajókapitánynak; az ellenséggel szemben repülői minőségben vitéz és eredményes magatartásuk elismeréséül: Wosecek Vencel és Kiasing Gusztáv sorhajóhadnagyoknak.

— **Az ipartestületi tartalék kórház vezetősége,** sebesült katonái nevében, hálás köszönetét fejezi ki a következő nemes szívű adakozóknak. Klein Sándor, Tenner László, Unger Ferencné, Kinzel Emilia, Rontainé, Tárnoky, Goldschmidt Mihály, Lázár Zoárdné, Gallert Rezső, Quirini Sándor, Weil Alajos uzonna, bor, rum, cigaretta. Papp Lajos 10 kor., Steiner Ferencz 10 kor., Soós Jenőné 10 kor., özv. Löwyné 2 kor., Keppich Zsigmond 2 kor.

— **Temetés.** Rendkívül nagy részvét mellett temették el ma délután hat órakor özvegy Verderbar Alajosné, Szendrey Mihály aradi szinigazgató anyósát. A temetésen megjelentek a szinársulat tagjai, azonkívül számosan az aradi közélet kitűnőszései közül.

— **Az angol magyar öt fontja és más angol hazugságok.** Három pillanatfölvételt közlünk a „Daily Chronicle”-ből. Pár sorban odavetett hangulatképeket, amelyek találó karikatúrái az angol léleknek. Az „In few lines” című rovatában közli a „Daily Chronicle”, hogy egy „tüznélőt” három havi börtönre ítélte az angol bíróság, mert a toborzás ellen agitált. Tüzet nyelni semmi esetre sem kellemes mesterség és ennek dacára Patrick Livery — így hívják az elítélt góklert — kellemesebbnek tartotta a tüznélés sulyos mesterségfolytatni tovább, mint Kitchener lord hadseregébe lépni. Epen azt a tényt, hogy egy tüzező lépett fel a toborzás ellen, vehette sulvosító körülménynek az angol bíróság, amikor a büntetés mértékét kiróta a szegény Patrick Liveryre, aki börtönében elgondolkozhatik azon, nem jobb lett volna-e békésen tovább enni 6 tüzet, mint Kitchener lord cirkulusait zavarva a háromsoros hirrovatban olvasni a következő jellemző esetet is. George Owen ékszerész Quenstownban egy nyilvános népgyűlésen nagy tömeg előtt így nyilatkozott:

— Remélem, hogy a németek fognak győzni.

George Owennek ezerezeréje volt, hogy egy angol tengerészitét állott a közelben, aki nyakán ragadta és kiűditotta az utcára. Owen ékszerészt öt font pénzbüntetésre, illetve egy havi börtönre ítéltek németbarát kijelentése miatt. Hogy a bíróság előtt Owen mivel okolta meg azt a reményét, hogy a németek győzzenek, az angol lap nem közli, de mindenesetre figyelmet érdemel, hogy Angliában vannak brittek, akik a németek diadalát óhajtják.

A három soros hirrovat harmadik történetkéje egy magyarról szól. A Surbiton kerületből — írja a „Daily Chronicle” egy magyar öt font adományt küldött egy cottage-kórház részére. A kórházgyűlésen az elnök bejelentette, hogyha egy más állam és nem Magyarország polgára küldötte volna az adományt, nem fogadta volna el, de ez esetben nem utasította vissza, mert Magyarországon sokan vannak, akik barátságos érzelmeket táplálnak Anglia irányában. Ezt a esinos kis történetet minden bizonytal a „Daily Chronicle” eszelte ki különös indokolással egyetemben.

— **Egy aradmegyei ügyvéd hősi halála.** Több hónap előtt érkezett a híre annak, hogy Boros Rezső dr. borossebesi ügyvéd tartalékos hadnagy a galiciai harcra esett. Most, hogy a szomorú hír valóban bizonyult, az aradi ügyvédi kamara gyászjelentést adott ki a hősi halált halt, tehetséges fiatal ügyvédről, a következőkben:

Fájdalmas szívvel tudatjuk, hogy szeretett kartársunk, Boros Rezső dr. borossebesi ügyvéd, hazájaért küzdve, az északi harcra esett hősi halált halt.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni. Arad, 1915. június hó.

Az aradi ügyvédi kamara.

— **Huszonöt évi fennállás óta először** kiadott pályadíj. Az aradi főgimnáziumi érettségi vizsgáinak befejezésével — amelynek eredményét ma közöltük — oda ítélték kerültek az intézetben levő pályadíjak is. Érdekessége volt ezek eredményének, hogy a *Hantó-féle* földrajzi pályadíjat ezuttal ítélték oda először, pedig a pályázatot már negyedszázada óta évről-évre kihirdetik. Huszonöt év előtt tüzte ki először a gimnázium igazgatósága a *Hantó* pályázatot a Maros vizkörnyékének leírására és azóta évenként újból kiírták a földrajzi pályázatot, anélkül, hogy díjazásra érdemes munka találkozott volna. Ezidén azonban találtak ilyen pályaművet és a Maros vizkörnyékének leírásával *Kertész Ernő* nyerte el elsőnek az időkben megkészsereződött díj kamatait.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Nők Otthona részére a múlt héten küldtek: N. N., Halmay Andorné, özv. Hauser Károlyné, Ábray Lajosné, mely adományokért hálás köszönetet mond az elnökség.

— Magyar miniszterek utazása. Tisza István gróf miniszterelnök titkárja, Latinovits Endre dr. kíséretében, ma reggel Bécsből a személyvonattal Budapestre érkezett. Ugyan- csak ma reggel tért onnan Budapestre vissza Harkányi János kereskedelemügyi miniszter. — Bécsből jelentik: Hazai Samu dr. honvédelmi miniszter a mai nap folyamán tárcája ügyeiben tanácskozást folytatott. Teleszky János dr. pénzügyminiszter ma délelőtt Engel Agost báró osztrák pénzügyminiszterrel értekezett. Hazai báró és Teleszky dr. miniszterek ma térnek vissza Budapestre.

— Letartóztatott állomásfőnök. Miskolcraól jelentik: A miskolci királyi ügyészség intézkedésére a rendőrség letartóztatta Dobrik Bertalan államvasuti főellenőrt, a miskolci (gömöri) teherpályaudvar főnökét. Dobrik összeköttetést tartott fenn a múlt hónap elején különböző szállítási visszaélések miatt letartóztatott miskolci nagykereskedőkkel és ezeknek tett eleinte apróbb szivességeket, később azonban már annyira ment, hogy egész vagonokat küldött üresen, hamis fuvarlevéllel a szállítók által kijelölt helyekre. Dobrik a vád szerint tízezer koronát kapott azért, hogy a fuvarlevelek kiállításában segítségére volt a szállítóknak. Különösen Weindlich fűszernagykereskedővel volt élénk összeköttetésben. Nemrégiben három vagon terményt vont el eredeti rendeltetésétől és a vagonokat az újabb időben vásárolt birtokára, Csincse tanyára küldötte. Letartóztatása ellen a súlyosan megvádolt állomásfőnök felfolyamodással élt. A vádtanács bizonyíték hiányában el is rendelte szabadlábra helyezését, ez ellen azonban az ügyészség tiltakozott s olyan bizonyítékokat mutatott fel Dobrik hűnössége mellett, amelyek alapján az állomásfőnököt továbbra is fogságban tartják. A bűnyűgyben a nyomozás még javában folyik s igen valószínű, hogy a napokban Dobrik büntetésait is letartóztatják.

— Hajózás az Adrián a háború alatt. A mikor Olaszország megüzente a háborút, a közönség rémült ijedelemmel futott el az Adriai tenger fűrdőiről és mindenki azt hitte: a kvarnerói szép fűrdők azóta romokban hevernek. Ezt a tévhitet most megdönti négy ismert fiumei hajóstársaságnak ma Aradra küldött következő érdekes átirata:

Mellékelve van szerencsénk a fiume-vegliai, fiume-zarai, fiume-lovranei és fiume-abbáziai vonalainkra szóló új menetrendünket azzal átszámaztatni, hogy a fiume-lussigrandei vonal járatait egyuttal beszüntettük, míg a fiume-cirkvenica-novii, fiume-senji, fiume-bakari, fiume-kerlobagpago és fiume-obrovazzi vonalainkra vonatkozó menetrend változatlan marad.

— Kolerajárvány a debreceni orosz foglyok közt. Debrecenből jelentik: A Debrecenbe szállított orosz foglyok között június 9-én kolerajárvány tört ki. Napokon át több száz új megbetegedés történt kolera-ban a foglyok között. A veszedelem leküzdésére szigorú óvintézkedéseket léptettek életbe és ezekkel sikerült is a veszedelmet elfojtani: tegnap már csak huszonkilenc új megbetegedés történt.

— Adomány. Néhaj Bing Vilmos hagyatéka letárgyalatván, az örökösök az örökösök rendelkezése szerint egy 500 korona névértékű koronajáradék-kötvényt adományoztak a Polgári Jótékony Nőegyletnek, melynek átvételét az egyesület nevében hálással elismeri özv. Purgly Lajosné egyleti elnök.

— Kutyahűség a háborúban. Ki ne gondolt volna még arra, hogy mi történik a sok gazdátlan kutyával a háborúban. Szegény ebek máról-holnapra hazátlanok lesznek, még többen elpusztulnak, mert bizony ahol az ellenség jár, nem kiméli ezeket az ártatlan jószágokat sem. — Egy olyan esetet mondunk el, amely a házörző állat ragaszkodásának hű képét adja. Galicia egyik kisebb falujában volt egy magányosan élő hentesmesternek egy buldog kutyája. Amikor tavasszal az oroszok elfoglalták a falut (azóta újból a miénk) a hentes nem menekült el, úgy gondolta, hogyha az oroszok bántalmazni fogják, majd megvédi őt hűséges Cäsar kutyája. Az oroszok felkeresték a henteset, üzletében levő huat elvitték. Ezt a hentesmester szó nélkül tűrte, sőt kutyáját megkötötte, hogy a kellemetlen vendégeket ne bántsa. Dacára, hogy a mészáros így viselkedett, az oroszok nem elégedtek meg a mészárszék kiürítésével, hanem a lakás fosztogatásához láttak hozzá. A hentes most már elveszítette türelmét és előbb kutyáját szabadon eresztette, majd elővette revolverét és a három tolvaj kezéket lelőtte. Ezután kirohant az udvarra, lóra kapott és egy közeli erdőn elmenekült. A harmadik nap reggelén étlen-szomjan rogyott össze lóva alatta, de szerencsére olyan helyen, ahol a mi katonáink voltak. Itt a lóva szénát, abrakot kapott és alig 1—2 napi pihenés után ismét talpra állott. A kimerült hentesmester épen folytatni akarta utját, amikor a nagy mezőségen körülnézve, azt látja, hogy abba az irányba, ahol ő a lovával állott egy sánta kutya kullog. Jobban szemügyre veszi az állatot, akkor látja, hogy az ő buldog kutyája közeledik felé. A lóva is megismerte volt társát és türelmetlenül nyertett mindaddig, amíg a hű Cäsar oda nem ért. Az utolsó pár lépést már csak vándorogva tette meg a kutya, ott fordult fel jó gazdája lába előtt. A hentes azonnal megvizsgálta a kutyát és szomorúan tapasztalta, hogy golyó járta át fűrdő testét. Fájó szívvel cirogatta hűséges kutyáját a mészáros mester, a ló is lehajította fejét a vonagló állathoz és ugylátszik némelykor a szerencsétlenségben az utolsó pillanatban jön a segítség. A kutyának sem kellett kiszemlednie. Lovas huszárok haladtak arra és volt közöttük egy állatorvos, aki nyomban a kutya kezeléséhez látott. Cäsarnak láthatóan javult az állapota. Hála-lasan köszönte meg a hentes az állatorvos jószágát. Másnap a kutya már vigan evett és fickándozva ugrált a házára, vagyonát, de mégsem mindenét veszített gazdája előtt.

— Az idegen divatkifejezések. Berlinből jelentik: A berlini kereskedelmi- és iparkamarában érdekes küzdelem folyt a napokban. A divatkereskedők egyesülete a férfidivatban használatos idegen kifejezések germanizálását vitatta meg a divatmunkások képviselőivel, a német általános nyelvegyesület kiküldöttjeivel. Ezenkívül még több író és író is vett részt a vitában, filológusokon kívül. Órák hosszáig tartó megbeszélések után a következő változtatásokban egyeztek meg: Cutavay: kabát. Sacco: kabátöltöny. Smoking: esti öltöny. Ulster: köpönyeg. Paletot: felöltő. Knickerboker: sport-nadrág. Braches: lovaglónadrág. Escarpus: térdnadrág. Covercoat: sport-felöltő. Raws: hajtóka. Norfolk: redős-kabát. Az ülésen természetesen sok szót etimologizáltak. Így például kiderült, hogy Raglan angol tábornok volt, Havelock pedig amerikai generális, aki félkaru lévén, gallérszerű kabátot viselt.

— A hadseregszállítás általános feltételei. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara közli, hogy a hadseregszállítás általános új feltételei megtekinthetők a kamara irodájában a hivatalos órák alatt délelőtt 9—2-ig.

— Aradi sebesült kórházak a vak katonáknak. Az Aradon létesített szükség-tartózkodókórházakban Köpf Kálmán százados kezdeményezésére és fáradságtalan buzgalmatól segítve igen tekintélyes összeg gyűlt össze a háborúban megvakult katonák alapjára. A gyűjtésben a következő szükség-kórházak vettek részt:

Weitzer János-utca	81.10
Deák Ferenc-utca	10.60
Román nemzeti ház	22.26
Fürj-utcai iskola	33.40
Városligeti kórház	40.—
Waggongyár	47.10
Honvéd lovassági laktanya	32.70
Ferenctéri polgári iskola	67.10

Összesen tehát háromszázharminenégyszázkorona 26 fillért gyűjtöttek össze a szerencsétlen vak katonáknak. Az összeget, miután hozzájuk juttatták el, a vak katonák alapját kezelő bizottság elnökének Simontsits Elemér képviselőházi alelnöknek küldjük el.

— Új színházi reszvénytársaság. Budapestről jelentik: Beavatott forrásból értesülünk, hogy egy előkelő fővárosi művészpár egyik legnagyobb pénzintézetünkkel tárgyalásokat folytat egy háború után létesítendő új, modern színház létesítése ügyében. A pénzintézet ugyan a jelzálogos bankműveletet intézné, míg a szükségelt pénztőke előkelő magánosokból kerülne ki. A tárgyalások már igen előrehaladott stádiumban vannak. Allítólag egy igen előkelő intim színház alapításáról van szó, berlini mintára.

— Szilágyi és Diskant miskolci gépgyáros cég kitűnő könyökszerkezetű és viányomáttu borsajtóra, valamint legújabb rovátkolt alumínium kuphengerű zuzógépére, felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített Kossuth és Hegyalja borsajtók, melyeknél a régi világ fából készített prése zseniálisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtók felső része acél, alsó része faszervezet. Ezenlőfogva a must sehol sem érintkezik vasrészekkel, hanem csak fával, ami a must színét, ízét, zamatját nem befolyásolja. A törkölyt nem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági, az 1906. évi nagyváradi, az 1907. évi pécsi országos kiállításán, az 1914. évi budapesti nemzetközi borsajtsági kiállításán a cég borsajtói első díjjal, aranyéremmel s diszoklevéllel lettek kitüntetve. A cég ingyenes árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

— Írásmunkák, sokszorosítások, írógépjavitások, előnyös árban eszközöltenek. Gyors-, gépiró és könyvelői szaktanfolyam Ziffer és Hollós Br. Bohus-palota. 1887

— Gyermekkoscsik legnagyobb választékban Fischer áruházában a Szabadság-téren. Összezsukható nyári sport-kocsi már 16 koronától, ülő és álló patent gyermek székek 14 koronától. Kérném a cégre figyelni. Fischer áruház a Szabadság-téren. 227.

— Kölcsönkönyvtári újdonságok Krausz Paulinnál. 247

— Hadisegélyző bélyegek százát két koronájával veszi Kerpel könyvkereskedése. Ugyisint vesz egész bélyeggyűjteményeket és könyvtárakat is. 193

A nyári idény küszöbén

eiköltözés, lakásváltoztatás esetén, tisztelettel kérjük előtízetöinket, hogy új lakcímet, a lap pontos szetküldése szempontjából — legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett — a kiadóhivatalai idejekorán közöljék.

Most egy éve.

*

Örömmel nézett mindenki a nyár elé. A gyermekek boldogan készültek a vizsgára, a tanár urak, a tanárnők már elhatározták, hol fognak nyeralni a fáradságos tanév után. Az idegeknek jól esik egy kis pihenés, hogy friss erővel kezdhesék meg aztán a komoly életet. Nyáron pihenni kell. A nyárban nincs semmi komolyság, a nyár megkívánja, hogy az ember is kissé könnyelműbb, léhább legyen... Az asszonyok előszedték a nagy tölcséres ládákat, natálinba rakták a téli holmikat és lázas izgalmossal készültek valami fürdőhelyre, ahol majd nem kell vesződni a háztartás száz meg száz apró bajával. Milyen jó is, amikor egy kis időre megszabadul majd a főzés gondjától és csak az étlapról kell leolvasni a kész, kívánatos ételeket... Mert a délelőtti fürdés után olyan jó a terített asztalhoz ülni... Nem is elítélendő ezért az asszony. Egész éven át ugyanis kijut a háztartás gondjából. „Mi is legyen az ebéd holnap?” Este e gondolatokkal fekszik le és sokkal nyugodtabban tud elaludni, ha már meg van határozva az étrend. Mert bizony sok asszonynak olyan nagy gondot ad ez. Az ilike nem szeret a huslevest, a Micike csak sültetket eszik, a Palival meg már egyáltalában tartóhatatlan az állapot. Amelyik ételben hagymát érez, ahhoz hozzá nem nyulna a világért sem... És hány ilyen anya van, akinél az „Ilik, Micik meg a Palik” kimondhatatlan nagy gondot okoznak. Ezért jó a nyár. Egy kis időre felszabadul a háziasszony a főzés gondja alól. A fürdőhely hatalmas vendéglőjében aztán szabadon válogathatnak a „kis kényes gyomruak”, a mama meg örömmel konstatálja, mily jó étvágyal esznek a gyerekek.

Most egy éve sokkal többen engedhették meg maguknak a „nyaralás” passzióját. Aki nek nem tellett a vendéglőben való étkezésre, az odahaza vezetett konyhát. Ügyes beosztással nagyon sok család nyaralt így. Mert elvégre enni mindenütt kell, ha a fővárosban, vagy a falun is van az ember. A differencia csak a lakás költségénél van. Ez pedig nem oly horribilis, hogy ne lehetne fedezni.

Igy gondolkoztak tavaly az emberek. Azóta egy hosszú év telt el. Micsoda változások vonultak fel ebben az esztendőben! Sűrű egymásutánban jöttek a hihetlenebbnél hihetlenebb fordulatok. Mi lett volna, ha valaki egy évvel előbb így beszélt volna hozzánk: „Vigyázzatok. Szörnyű év következik. A pirosra sötét eseményeket csak hírből fogtok ismerni, a kenyér jól is csak gondolatban lesz veletek. A hagyma, aminek fontosságát most meg se tudjátok becsülni, olyan árra szökik fel, hogy a legexotikusabb növényt olcsóbban lehet majd beszerezni, mint ezt. A kukorica, — amit most csak a szárnyasok esznek — lesz a főledeledek... A hus oly drága lesz, hogy nem is tudjátok majd megfizetni. A lábasokból nem párologhat ki majd a serpenyős rostélyos iny-csiklandozó illata, vagy ha már épen gusztyustok is lesz husra, hát nagyon savanyuan fog gőzölni az icipici hús darab ott a lábas alján... Mert akinek eddig egy kilóra jutott, az csak egy negyed kilót vehet ezért a pénzért. És a legtöbbnek nem fog jutni többre. Nem lesz mellettetek a támasz, aki ezt elősegítene. Magatokra maradtok asszonyok. Nem lesz mellettetek a kenyérkereső és mégis élnetek kell majd. A gyomor olyan, mint a gépezet, táplálni kell, mert különben felmondja a szolgálatot... Élnetek kell, pedig a szívetek tele lesz kínzó gyötrellemmel. Könny homályosítja el majd a szemeket, fáj-

Mit mondtunk volna, ha így beszélt volna valaki most egy éve? Kinevettük volna és szánalmasan intettünk volna feléje, hogy: „szegénynek nincs rendben az elméje...”

Most egy éve...! Már gyűltek a sötét fellegek... Lassan, észrevétlenül gyűltek... Olyan szép volt a nyár, olyan szép volt az élet, hogy a rosszról még csak álmodni sem mertünk... Szépek voltak az álmaink, de annál szomorubb lett a valóság... Váratlanul jött az első villámcsapás egy év előtt: június 28-án... Megcsapant a jókedv, valami rossz sejtélem mozdult meg az emberben... És akkor már érezték, tudták, hogy mindjobban tornyosulnak a sötét fellegek...

Lia.

TARKISÁGOK.

*

(Átkelés a tolyón). A katonáknak egy kisebb folyóvízen kell áthatolniuk. Már ugyszólván valamennyien a tulsó parton vannak, csupán egyikkel bajlódik az őrmester:

— Ne féljen Hagymási ur. Gondoljon például arra, hogy odaát várja egy vevő, akivel nagy-szerű üzletet fog kötni.

Ez hatott, az ujonc azonnal keresztül gázolt a vizen...

*

(A harctéri levelek). Sebesülten kerül haza a harctérről p.-i caizmadia fia.

Kérde többek között az édes anyját:

— Oszd elovasták-e kentek a sok levelet, amit irtam?

— Hát biz' nem édes fiam. Gondotok, ha egyszer hazagyűsz maj' elolvasod te őket nekünk...

*

(Sikerült). Egy főhadnagy mesélte az alábbi furcsa lopás történetét.

A szolgám a zubbonyomat tisztogatta az udvarban, mikor egy ismeretlen egyén nyit be a kapun és így szól hozzám:

— Ezt a levelet a kapitány ur küldi a főhadnagy urnak. Választ várok.

A szolga behozza a levelet. Felbontom. Ez állott benne.

„Ha sikerült jó, ha nem, ugyis jó”.

— Ugy látszik, egy örült ember van odakünn — gondoltam magamban, de kíváncsi voltam rá, hogy mit akar és azt mondtam a szolgának, hogy küldje be.

Hosszu idő után buta arccal tér vissza a privát. dienerem és ezt mondja:

— Sikerült neki.

— Micsoda? — kértem félbeszakítva.

— Ellopnai a kapitány ur zubbonyát...

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Előfizető. Most, hogy a piacon állandó a rendőri asszisztencia, nem hirlapi panaszos levelekkel lehet segíteni egyes kofák grombaságán, hanem azszal, hogy a közelben levő rendőr figyelmét felhívja a kofára. Abban pedig nincs igaza, hogy a kofák ellen bojkottot kíván és az ellen tiltakozik, hogy megszabják a termelőnek, milyen áron adja a saját termékét.

Vidéki. Kívánása azóta teljesült.

P. Gyula. A két leveleslapot kívánása szerint visszajuttattuk.

Marosmonyoró. Panaszát eljuttatjuk az illetékes hatósághoz, amely biztosan intézkedik.

R. György. Forduljon teljes bizalommal a most megalakult bizottsághoz, amely a rokkantak ügyét Aradon kezében vette. Már eddig is elvállalták a rokkantak pártfogói tisztét: Angel István dr., Deutsch Andor, Kalmár József, Kilényi János, Hoffmann Adolf vaggongyári igazgató, Halász Jenő, Landner Mátyás, Molnár László főmérnök, Meer Ármán, Köller János, Schütz Henrik dr., Varjassy Lajos dr., Vass Gusztáv, Vigyázó László főmérnök, Kohn Vilmos, Reinhart Gyula.

Almás-kamarási. A belügyminiszter ur 53902—VII. a. 1915. száma körrendelete szerint, hogy a harcstéren elesett, vagy a tábori egészségügyi intézetekben elhalt katonai személyek holttestének exhumálása és elszállítása, iránti kérvényt a folyamodó tartózkodási helye szerint illetékes katonai parancsnoksághoz kell beadni. Ez a katonai parancsnokság továbbítja a kérvényt és pedig amennyiben valamely a hadsereg hadtápkörletében eltemetett holttestről van szó, az illető hadsereg hadtápparancsnoksághoz, vagy ha az illető hadtápkörlet pontos határa nem volna ismeretes, a hadtápparancsnoksághoz, miért is a holttest eltemetésének helye, a kérvényben pontosan megjelölendő. Exhumálás csak külön sírokból történhet. A körrendelet szerint az exhumálás e célra kiküldött katonai képviselő jelenlétében történik, aki egyúttal a hullaszállítás levelet is aláírja. Ez a rendelkezés csak a jelenlegi viszonyok között és csak a hadsereg körzetében nyer alkalmazást. Az általános leszerelés után az exhumálás, a békeidőben érvényes szabályok szerint történik.

Kívánatos volna a harcstéren elesett vagy tábori egészségügyi intézetekben elhalt katonai személyek exhumálását és haza szállítását a háború befejezése utánra, halasztani annál is inkább, mert a vasuti igazgatóságok a háború befejezése után történő hullaszállításoknál 50%-os fuvarkedvezményt helyeztek kilitásba.

Levél a kórházból. Nem eléggé rimes ahhoz, hogy vers, nem eléggé eseményes, hogy próza és nem érdekes, hogy egyszerű harctéri levél legyen. Talán mást.

Ibolya. Annak, aminek szánta nagyon rövid. Miatán semmit sem irt alája: csak két kezdőbetűvel jeleztük.

Rajta magyar! Csak egészen kivételesen jó verseket közlünk.

SPORT.

+ Az ATE. házi atletikai viadala. Vasárnap délután fél 6 órakor saját sporttelepén — Óvártéren a Munkás Otthonnal szemben — az alábbi számokból házi atletikai pout versenyt rendez az ATE. A viadalon résztvesznek az ATE. még itthon levő tagjai, mintegy huszan, így egy élvezetes sport-versenyben lesz része az érdeklődő közönságnak. A viadal összes számai pout versenyt képez. Versenyszámok: 1. 100 méteres síkfutás. 2. Súlydobás (jobb és bal kézzel) 3. 400 méteres síkfutás (előny verseny). 4. Helyből távolugrás. 5. Gerelyvetés (előny verseny.) 6. Súlyemelés 25 kgr. sullyal (kitartó). Ezen egyéni számok után 4×200 méteres staféta futás. 5. csapatok között kötél húzás. Végül pedig az ATE. füles labda csapatai mérkőznek. A viadal belépő díj nélkül tekinthető meg a nagyon szívesen látja az ATE. vezetősége az érdeklődőket.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDÉS.

Aratógépeket küld a kormány Aradra. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesülettől vett értesülésünk szerint a földművelésügyi minisztérium az aratósi munkák biztosítása céljából több száz darabból álló aratógép készletet szerzett be, amelyeket jutányos áron boosájt a gazdák rendelkezésére. Ezen marokrakó aratógépek a következő helyeken raktározottak: Nagykároly, Arad, Zombor, Nagybecskerek, Temesvár, Győr, ahol a m. kir. gazdasági felügyelőség vezetője, továbbá Pápa, Hódmezővásárhely, ahol a földművelésiskola vezetője, Gödöllő, ahol a m. kir. koronaeredalom igazgatója és végül Nagyvárad, ahol a miniszteri kirendeltség vezetője van megbízva a gépek eladásával. Azok a gazdák és gazdakörök tehát, akik, illetve amelyek ilyen aratógépre igényt tartanak, avégett közvetlenül a felsorolt állami hivatalokhoz forduljanak. A gépek vételára teljesen felszerelve a gyártmány szerint 585, 620 és 635 koronába van megállapítva, amihez még a gépeknek Budapestről az illető helyre való szállítási költsége járul. A gépek felszerelve, szállításra alkalmas állapotban állnak az illető raktárakban. Az eladásnál első sorban gazdaköröknek és kisbirtokosoknak kérvényei vétetnek figyelembe és csak ha ezek igényeinek kielégítése után maradnak gépek, akkor fognak a fennmaradó gépek másoknak is eladatni.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Szabadság-tér II. számú házban egy nagyobb üzlet-helyiség, mely esetleg két üzlet céljaira is alkalmas, továbbá ugyanott az I. emeleten egy négyszobás saroklakás, folyó évi november hó 1-től bérbeadó. Bővebbet a házmesternél. 1880

* Az ezen rovat alatt kösölttekért nem vállalunk felelősséget.

Bártfa gyógy-fürdő megnyílt!

Vas-szénsavas-hidegvizgyógyfürdők. Alkalmas sós-vasas-kénes ivókurák, Erzsébet, Deák, Szecheayl szállodák, összes villák megnyitottak. 6000 hold esenyőerdő. Közvetlen gyorsvonati összeköttetés. Társas kirándulások a közel volt harcterekre. Felvilágosítást ad a fürdőigazgatóság. 8777

APOLLO SZÍNHÁZ.

Június hó 20-án, 21-én
vasárnap és hétfőn

Katonabecsület

Három fejezet napjaink történetéből.

Irta és rendezte:

Hans C. Bernhardt.

Az előadások hétköznapokon 7/6, 7/8 és 9 órákor, vasár- és ünnepnapokon 3, 7/5, 6, 7/8 és 9 órákor kezdődnek.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes
kölcsonkönyvtárába:

Mercy Horváth Károly: Amerika césárja Rógeny, Br. Váradi Balogh György: Ahol az ágyu szól, Szikra: Ez az, Hoggard Rider: Ayesha visszatér, Lázár Miklós: Fronton, Kálnoki Isidor: Háborus tréfák, Landauer Béla: A nagy esztendő. Hecceg: Sarajevótól Lodzsig, Lovik Károly: Egy elkésett lovag, Malonyay: A virtus. Szomaházy: Egy kém története, Móricz Zsigmond: Mese a zöld fűvön, Barabás Arthur: Kis mesék a csügedőkrnek, Karinty Frigyes: Beszéljünk másról, Bródy Sándor: II. Fehérkönyv, Ambrus Zoltán: A lóparti gyilkosság, Koch: Az anyajegy, Knut: Linke szerkesztő, Heyking: Csun, Zemplényiné: A leghatalmasabb érzés, Zbóray: A megváltó szereime, Hevesi: A becsület, Czóbel: A két arany hajszál, Hervieu: Az idegen, Garai: Dr. Moitortisz rögeszméje, Butti: A boldogságért, Sven Hadin: Egy harcban álló nemzet, Doyle: Veszedelemek, Karinty: Két hajó, Lillencron: Háborus novellák, H.: Vörös könyv, Császár: Az ezredesek, Lux Terka: Novellák, Nagy Endre: Csataképek, Tábori levelek, Williamson: Az erdőfia.

Németben: Aram Kurt: Der Schatten Jordan W. Die Sebalds, Boy Ed Ida: Ein Augenblick im Paradies, Richard Voss: Mit Weinkraut in Haar, Roman. Vollquartz Ingeborg: Peterszen und ihre saweszteln, Dahl: Der Zuchtmeister, Ballestrem: Welsse Tauben, Eden: Graf Alexis Bodiskov, Glyn: Drei Wochen, Harder: Thönerne Füsse, Rachel: Baldberelt, Die heilige Riza, Werder: Im Inselmeer, Aage Schelung Die Gezeichneten, Zobelitz: Aus tiefen Schacht, Rasmussen: Was Frauen wollen, Schubert: Die Flucht nach Amerika, Hartwig: Haus Bikenbach, Zobelitz: Der Herr im Hause, Werder: Die Meistergeige, Harder: Erbsünde, Schumacher: Kaiserin Eugenie: Seeliger: Peter Voss der Millionendieb, Schirokauer: Die siebente Grosmacht, Gontard: Seelenverkäufer, Lütsburg: Freda Halgren, Wasner: Der Presseball.

Kölcsondíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

Vidéki bérlek is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcson tárbá

Is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenemű-kölcson tári díj havl 2 korona,
vagy fizetenként 20 fillér.

Legujabbak: Dr. Wagner: A német dobosok, Carroll: Mississippi Two Step, Szirmai: Ez tovább így nem mehet... (A papa kedvencé-ben,) Kondor: Akkor még nyár volt, Reményi: Levél egy urilányhoz, Gebhardt: Hősök álma, Valse, Daniderff: Jöjj velem viruló violám, Lehár: Huszárdal 1914., Pap: Aldásák a király!...

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

FRANZENSBAD

A világ első lápfürdője!

Vas ásvány-láp, utóélettel gyógyerő a mennyiség tekintetében. 30.000.000 m³ saját láptalajdon.

Fensik 450 m. a tenger sz. f. Hegyi klima.

Női bajok ellen

krónikus gyulladásoknál, havi zavaroknál, meddőségénél stb. A vér megbetegedése, köszvény, csusz, idegbajok stb. ellen

Hadjáratl megbetegedések után:

mint benuások, kontrakciók, neuralgiák, mint ló- és szurt sebek utójelenségei, izom s csukló-rheumatismus, köszvény-, szív- és edény-megbetegedések, az idegrendszer zavarainál.

Szív bajok ellen

szívgyöngeségénél, szívizomgyulladásnál, szívbillentyű-zavaroknál, szívidegességénél, érmezesedésénél, szívelzsírosodásnál stb.

Ivó- és fürdőkura (acél-, lóp- és CO₂ fürdők), szénsav-gázfürdő. Természetes radium-emanatorium, inhalatorium. Gargarizáló-osarnok. Röntgen- és zander-intézet. Hidegvizkurák. Elektrokardiograf.

Egész évi fürdőüzem.

Egész évi fürdőüzem.

1915-iki háborus év fürdő- és gyógydíj mentesítés:

a német, osztrák-magyar és török hadseregnek a hadjáratban résztvett tagjai részére, amennyiben azok a kurahasználat idején a hadsereg kötelékéből még el nem boosáttattak.

Kimerítő, illusztrált fürdő-prospektust kívánatra portómentesen küld a polgármesteri hivatal: FRANZENSBAD, Csehország. 2217

A legkitünőbb és legolcsóbb

BENZIN pótló anyag a BENZINOD

(nem tévesztendő össze a Benzolla) melyből 20-30%-al kevesebb a fogyasztás, mint a benzintől.

Saját érdeke a rendelés! Minősége és olcsósága páratlan!

Képviselőt:

Asbóth Gyula, Arad

Zrinyi-utca 4/c.

2225

Fritz Schulz jun Ges. m. b. H. Aussig a.F.

megöli a molyokat.

Elárúsító helyek falragasz utján megtudhatók.

Nyilttér.

Rohitschi ásványvizek: Tempel-Styria-Donati-forrás

Tiszta természetes töltés.

Kiváló gyógyvizek!

Gyomor-bélhurut
(vérhas, hasmenés, tifusz)

**Orvosilag
ajánlva!**

hugysav

cukorbetegség

májbajok
ellen.

Bevált

gyógyeredmény!

Főraktár Magyarország részére: Hoffman József Budapest, V., Báthory-utca 8. szám.

Dr. Munk Béla

m. kir. államvasuti főorvos

rendel belbetegeknek délután 3-4-ig, vasár- és ünnepnap kivételével.

Lakás:

Erzsébet királyné-körut 33., II. e.

törvényszéki palotával szemben. 2193

Legjobb üdítő ital

120 darab,
szén-sava győngyöző,
könnyen emészthető,
és egész szervezetet
felújítja.

9391

KATONÁINK ÉLETMENTŐJE A „SZANITÉC” TETUPOR

Legbiztosabb szer a kiütéses tifuszt terjesztő ruhatetvek ellen.

Gyógytárakban, drogériákban már mint kész tábori csomag (csak a címet kell ráírni) kapható 1 koronáért. Kérjünk azonban határozottan „Szánitéc”-port, mert mint minden jónak, ennek is akad néhány utáizata. Ahol nem volna kapható oda 3 dobozt utáizattal küld. Auber gyógytára, Mohács. 8747

Uj könyvek.

* Ének néma mankókról. Szász Menyhért háborus versei. A nagy háborúnak vannak már igaz költői is, akik olcsó frázisok helyett a lelkek sebeit mutatják, amelyeket e titáni harc ütött. Szász Menyhért a budapesti proletárság költője volt a békében és a néma szenvedés, a néma nyomorúság erős és igaz szavú postája a háboruban. A gránátok és bombák robbanása helyett inkább mankók kopogása, elfojtott panaszok sirása, a vergődő élet pihegése hallatszik ki a melankólia szordínós hangján Szász Menyhért háborus verseiből. Kivált a Huszvések és a Szürke című poemák azok, amelyek, mint költői dokumentumok, túléltek a háborus kaoszt és továbbcsengenek szívünkben.

* A Világháború Képes Krónikájának 37. füzeté címlapján mélynyomású képen mutatja be Mackensen vezérezredesnek a legutóbbi diadalmas galliciai harcok egyik főszerep-

lőjének arcképét, továbbá közli a jeles hadvezér életrajzát. Képsorozatot közöl e szám új ellenségünknek, Olaszországnak hadseregéről, eredeti fényképfelvételekben mutatja be a „hü szüvetséges” lásas katonai készülődésének eredményeit. Egy füzet ára 24 fillér, előfizetés negyedévre 3 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Ullői-ut 18.

* Az Érdekes Ujság legújabb száma azt mutatja be, hogy milyen lesz ezután Az Érdekes Ujság. Terjedelemben majdnem kétszer akkora, mint eddig és gazdagodva egész sor illusztrált cikkel. Az Érdekes Ujság nagy közönsége, amely ismeri a lap folytonos tökéletesítésére irányuló törekvését és ismeri kipróbált megbízhatóságát is, inkább fog néhány fillérrel többet adni, ha ennek ellenében abban a helyzetben lesz, hogy Az Érdekes Ujságot a maiánál majdnem kétszer nagyobb terjedelemben, összes régi mellékleteinek felélesztésével és új rovatokkal gazdagítva kaphatja meg hetenkint. Mindössze hat fillérral lesz drágább Az Érdekes Ujság, 24 fillér helyett 30 fillér. Az Érdekes Ujság előfizetési ára 1/4 évre 3.50 kor., 1/2 évre 7 kor., egész évre 14 korona. Egyes példány ára 30 fillér. Az Érdekes Ujság kiadóhivatala Budapest V., Vilmos császár-ut 78. szám alatt van.

* A Nyugat szépirodalmi folyóirat június 16-i száma a következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Babits Mihály: Itália. Lendvai István: Kórus a pokolban (vers.) Moly Tamás: Az idegen bölgy. Monostori H. Kamilló: A végtelen bolyongás. Vers a versről (Versek.) Vámbéry Armin: Hogyan határoztam el, hogy Európába utazom és miért írtam meg ez emlékirataimat. Györy Ernő: Szerelem (Vers.) Ambrus Zoltán: Háborus jegyzetek. Femes-Bek Vilmos rajza és Figyelő rovat. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest IX., Lónyay-utca 18. Előfizetési ára egy évre 24 kor., félévre 12 kor., egyes szám ára 1 kor. 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra díjtalanul küld a kiadóhivatal.

* Hadseregünk megalakulása és bűcsőkora. tiszaujhelyi Ujhelyi Péter vezérkari százados ily című munkája most jelent meg Radó Antal kitűnő vállalatában, a Magyar Könyvtárban. Fényes katonai szakismeret és kiváló írói képesség nyilvánul a kis könyvben. Egyike a legkitünőbb magyar hadtudományi könyveknek s egyúttal a legtanulságosabb és legjobb háborus olvasmányoknak. A könyvet a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cég adta ki; ára 60 f.

Értesítés.

Klein Sándor, Csernovits Péter-utca 25. szám.

Van szerencsém a közönség b. figyelmét felhívni, hogy új szállítási vállalatot nyitottam.

Elvállalok mindennemű szállítást a legolcsóbb díjszabás és a legpontosabb kiszolgálás mellett. Magamat a n. é. közönség jóindulatába ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel

Uránia Színház.

Ma, vasárnap

aktuális katonai moziszkeccs az Omnia műsorából:

ATTAK

Szkeccs 4 részben. Irta: Adorján László. Zenéjét szerzette: Kondor Ernő.

Szereplők:

Krasznay Aranka, Harmath Ilona, Désy Alfréd, Forgács Andor és Szücs.

91

BURGGONYA

waggontételenként és mázsánként

legolcsóbban kapható

ROTH JÓZSEF,

Eötvös-utca 3. sz.

Telefon 63. sz.

Figyelem! Ujdonság!

Szorult helyzetben jó tanács sokat ér!

A folyton növekvő hus-árak miatt nehéz a t. fogyasztó közönség igényeit úgy kielégíteni, hogy az kevés pénzért jót egyen! Hogy ezt lehetővé tegyem, bevezettem

a vegetárius élelmi cikkek,

melyek által beigazolom, hogy olcsó pénzért is jót lehet enni.

Arak:

Tejföllel habart zöld borsó 60 f.	Tejföllel habart Spárga... 70 f.	Turós rétes egy adag... 60 f.
" " " bab 60 f.	Vajas burgonya... 50 f.	" lepény egy adag... 60 f.
" " " tök 60 f.	" rántott hal... 70 f.	" palacsinta egy adag 60 f.
" " Carfiol 70 f.	" főtt és sült tészták . 60 f.	" dereje egy adag... 60 f.
Abonnenseket elvállalok, naponta új étlap.		Mindennemű tejleves... 30 f.

Kiváló tisztelettel

2077

özv. Krauszmann Sománé vendéglős, Asztalos Sándor-utca 9.

Apró hirdetések.

ÜZLETEK.

Egy jómeneteli

iparvállalat gépekkel felszerelve, nagy munkakörrel, a befektetett tőkét egy év alatt ki lehet keresni, betegség miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 2180

LAKÁST KERESNEK.

Lakáskereső

bizalommal forduljanak a Lakásnyilvántartási Irodához Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816. 2197

KIADÓ LAKÁS.

5 szobás

erkélyes urilakás a II. emeleten november 1-re kiadó. Lakásnyilvántartási Iroda Deák F. utca 8. Telefon 816. 2197

Egy kollembesen

butorozott különbejárati utcai szoba, előszobával, kiadó. Rákóczi-utca 5 sz. I. em. ajtó 6. 2230

Kiválóan szép és

nagy egyszoba, fürdőszoba, konyha és kamarából álló teljesen modern magas földszinti utcai lakás azonnal kiadó. Ezen lakás konyha nélküli 2 szobás lakásnak is teljesen megfelel. Arad, Dobó-utca 2. Bővebbet ugyanott emelet, ajtó 5. 2234

Erzsébet királyné-körut 18. a. számú ház első emelete, mely modern ötszobás lakásból áll, azonnal vagy 1. évi augusztus hó elsejére kiadó. 1646

3-4 és 5 szobás lakások
ujjonnan festve, minden hozzátartozó kényelmes mellékhelyiséggel, kiadó is alkalmas, azonnalra kiadó Hasszinger-u. 5. Ugyanott több pince raktárnak kiadó. 3081

5 szobás utcai

elsőemeleti lakás szép fekvésű új házban és egy 8 szobás második emeleti udvari lakás minden komforttal és mellékhelyiségekkel együtt, azonnal Petőfi-utca 10. szám alatt kiadó. Bővebbet a házmesternél.

Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy I. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnalra kiadók. Bővebbet a házmesternél.

INGATLAN.

Eladó ház.

A mai viszonyok mellett is bekebelezett tartozások átvállalásán felül, igen kevés készpénzzel megvehető. Cím a kiadóhivatalban. 2055

Szőlő eladó.

Kovásszin, a motor megálló mellett, 5 kis holdas szőlő, terméssel együtt, eladó. Bővebbet Vojtek Ataiosonánál, Lipót-utca 8/a. 2096

Eladó

Főcán-utca 6. számú sarokház minden elfogadható árban és egy jól berendezett lakatos műhely, esetleg a szerszámok külön-külön is eladhatók. Értékesíteni ugyanott. 2179

KÜLÖNFÉLE.

A drága citromot

teljesen pótolja a Földes-féle Citrom szörp ebből 1-2 evőkanálnyi egy pohár vízre adja a legpompásabb limonádét. 1 kiló ára 2.20 fillér. Legfinomabb hegyi málnaszörp kilója 2.40. Földes K. gyógyszerár Deák Ferenc-utca, Hehs Vilmos gyógyszerára Batthányi-utca. 12

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő
ARADON,

Asztalos Sándor-utca 1-5.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony ágybetéteket, sodrony kocsiléseket, gyermekágy és gyermek-kocsikat, réz-karnisokat, mosdó-asztalokat felszerelve, összecsuksukható ágyakat és madracokat. Szállodai és kávéházi, kórházi és intézetek berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök. 801

„Matteine“

poloska és molyirtó vállalat

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz.

Telefon 10-45.

(Tulajdonos: Fischer)

Elvállal teljes bérházak, szállodák, intézetek, nagyobb magánlakások féreg elleni biztosítását csekély évi bérért. — Poloskák és ezek petéinek végleges kiirtását egy évi jótállás mellett. A tisztítandó szobákból sem a butorzat, sem semmi más nem tévolytatódik el s így az irtási munkákat a háztartásban semmi kárt, vagy zavart nem okoz! 2811

A szépségápolás titka a használandó
szépitőszerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőese
Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1645

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítható.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűvel 8 fillér.

Vastagabb betűvel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 3/6 óráig vétetnek fel.

LEVELEZÉS.

„Édes csibésem”

Vasárnap délbe várjon a templom előtt, és jöjjön utánam okvetlen beszélünk kell. „Csunya asszony”
2219

ELLÁTÁS.

Uri család

asztalánál elsőrendű ebédkoszt, esetleg vacsora is, havi bérletben kapható. Bővebbet Andrassy-tér 8. szám, I. emelet.

A reáliskola

első osztályába beírandó fiám részére teljes ellátásra intelligens ízr. uri családot keresek, hol legfeljebb egy 11-12 éves jó tanuló fiú is van. Schillinger Samu, Kiszjenő.
2209

OKTATÁS.

Német oktatás.

Okk tanítónő jul. 1-től saját lakásán, el. polg. és felsőleány iskolai tanulóknak, a német nyelvből alapos oktatást nyújt, hónaponként 6 K.-ért. Hetenként 3 óra. Ezenkívül javító és magánvizsgálatok sikeres előkészítésére vállalkozik. Ertekezhetni jun. 29. és 30-án d. e. 11 órától, d. u. 5 óráig. Andrassy-tér 7. l. em. 8.
2218

Isr. Fiuinternátus Arad.

A jövő tanévre csak korlátolt számban vesz fel növendékeket. Magántanulók két osztályról is felvétellel előkészíttetnek. Prospektust készséggel szolgál.
1981

ALKALMAZÁST KERES.

Gazdatiszt

38 éves nős, gyermektelen, kisebb gazdaság önálló vezetését elvállalja. Cím a kiadóhivatalban. 2211

Kereskedelmi végzett fiatal leány, irodai alkalmazást keres. Cím megtudható, a Messenger Boy vállalatnál. Telefon 816 sz.
2222

Stabil gépész

cséplőgépet keres cséplésre vagy javításra. Cím Luxusgarage Arad.
2228

Esti könyvelést, levelezést vállalnók. Megkereséseket „Szorgalmas munkás” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 2232

ALKALMAZÁST NYER.

Tanítónőt,

óvónőt, vagy képezdel növendéket alkalmasságuk egész vagy félnapra, két leánykám mellé. Ajánlatok „Intelligens” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek.
2227

Gyors és gépirónő

hosszabb gyakorlattal kerestetik helybeli vállalathoz. Csakis önálló levelezésben is gyakorlott perfect munkaerő ajánkozására reflektálunk. Fizetés megegyezés szerint. Cím a kiadóhivatalban megtudható.
2281

Gazdasszony

ki jól tud főzni azonnali felvételre kerestetik a Textilgyárban. 2288

Erdőhegyi Gőmalom

átalakítása és javítására, szakértő malom asztalost keresek. Schillinger Samu, Erdőhegy.
2210

Egy fiatal

fűszerkereskedő segéd, azonnali belépésre felvétetik. Ajánlatok Roth Vilmos, Lupény címre küldendők.
2228

Keressék

egy 500 kor. ovadékkal bíró lehetőleg nőtlen román ajku korcsmáros. Bővebbet Piess Lászlónál Sikula Borosjenő.
2214

Két kis fiú mellé

14-15 éves értelmes leány felvétetik. Jelentkezhetni Andrassy-tér 25., VI. sz. lépcső, I. emelet, ajtó 29.

4 középiskolát

végzett fiú havi 30 korona fizetéssel tanulónak felvétetik Münz I. uridivat üzletében.
2188

Egy

fiatal segéd, egy kiszolgáló, kettő tanuló leány és egy 4 polgárit végzett jó házból való fiú tanulónak felvétetik, Hegedűs Gyula özégnél.
2190

Takarításért

(garzon lakásban) átengednék konyhát és éléskamrát, magányos, idősebb nőnek. Jelentkezés délután 2 és 3 óra között Erzsébet-körút 88., I. em., 8.
2200

Száraz dada,

aki gyermekkel jól tud bántani, felvétetik Apponyi-körút 7., I. emelet.
2196

Mérlegképes könyvelőt

vagy könyvelőnőt, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen bírja, keresek. Pichler Sándor, Arad intézendők.
2205

Kereskedősegéd

a rőfös és rövidáru szakmából, ki a német, román és szerb nyelveket bírja, azonnali belépésre kerestetik Stefán Péternél, Perjámos.
2174

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Első minőségű

romániai dísznőssir kgr.-ként 4 kor. 40 fillérért kapható, Nagy Farkasnál. Aradon.
2218

Alig használt

modern ebédlő berendezés eladó, Kazinczy-utca 3. I. emelet.
2216

Eladó

jó karban levő salongarnitúra, tükrök, gáslámpák, egy szép ágy ruganyos betéttel. Megtekinthetők 2-5-ig Batthyány-u. 82. I. emelet.
2224

Schunda-téle

pedáloimbalom, gramophon, ebédlő háló- és konyhaberendezés eladó, Kapa-utca 46. sz.
2221

Egy 6 lóerejű

cséplő garnitúra eladó. Ertekezhetni lehet Nagyvárad-ut 10., az üzletben.
2229

Új cséplő garnitúra

egyenként is teljes szavatosság mellett eladó esetleg részleteire. Bővebbet Gyár-utca 7.
2220

Eladó

jégszekrény, kocsi, pult, és egy mérleg. Dombinaski-u. 14. (Séga.)
2229

20 darab

4-10 éves fejős tehén tíz köztük fiatal borjuval eladó. Cím a kiadóhivatalban.
2184

Használt kerékpárt

megvételre keresek. Losonczy Lajos ékszerész, Szabadság-tér 1. szám.
2202

Náder Gyula és Fia

késműves és villanyszerelési üzlete Weitzer János-u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyíró-gépek és borotvák köszöretülése legpontosabban eszközöltetnek.
148

Kerékpár

keveset használt, teljesen jókarban, eladó Varjassy Lajos-utca 178. sz.
2208

„Eos”

a világ legjobb szintelen cipőtisztító szere laek és szines bőrcipőkhoz. Tisztít és fényesít. Kapható kizárólag a Cipő Törsében. Apollo mosi mellett.
5161

Ajánlok

prima raffiát legolcsóbban Roth József, Eötvös-utca 3. Telefon 68.
1706

Háztartási cikkek

és butorok elköltözés miatt, jutányosan eladók. Weitzer János-utca 3. II.
1812

Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér.
781

Karwini

kocka szén

Karwini

koksz

megrendeléseket waggonszámra s azonnali vagy későbbi szállításra legjutányosabb áron hához szállítva elfogad:

Pollak Sándor

gőztéglagyári Irodája Arad, Nádor-utca 14. Telefon 938.

Aranyat

és

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

693

Losonczy Lajos

óras és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 9F4.

Ajánlok:

magyar perzselt szalonnát, osabai szalámit, I-ső rendű tojásos tarhonyát nagybani eladásra raktárból k. p. fizetés mellett.
2212

Garai Károly

Asztalos Sándor-utca 5. szám.

Telefon 773.

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsenye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 2119

Deák Ferenc-utca 40. szám.

Tégla.

Marosparti telepemről jóminőségű II. osztályu kézi téglá ezrenként 20 korona árban eladó. Nagyobb vételnél ár- engedmény.
2188

Pollak Sándor

gőztéglagyári Arad-Miklóska.

Városi Iroda Nádor-utca 14. Telefon 938.